

Məktəbdə şagird şagirdə kəsici alətlə xəsarət yetirib

Şübhəli bilinən yeniyetmə saxlanılıb

"Paytaxtın Səbail rayonu ərazisində yerləşən orta məktəbin 10-cu sinif şagirdinin digər şagirdə kəsici alətlə xəsarət yetirməsi barədə polisa məlumat daxil olub".

Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, polis əməkdaşları tərəfindən əməli törətməkdə şübhəli bilinən yeniyetmə saxlanılıb: "Hazırda Səbail Rayon Polis İdarəsində araşdırma aparılır".

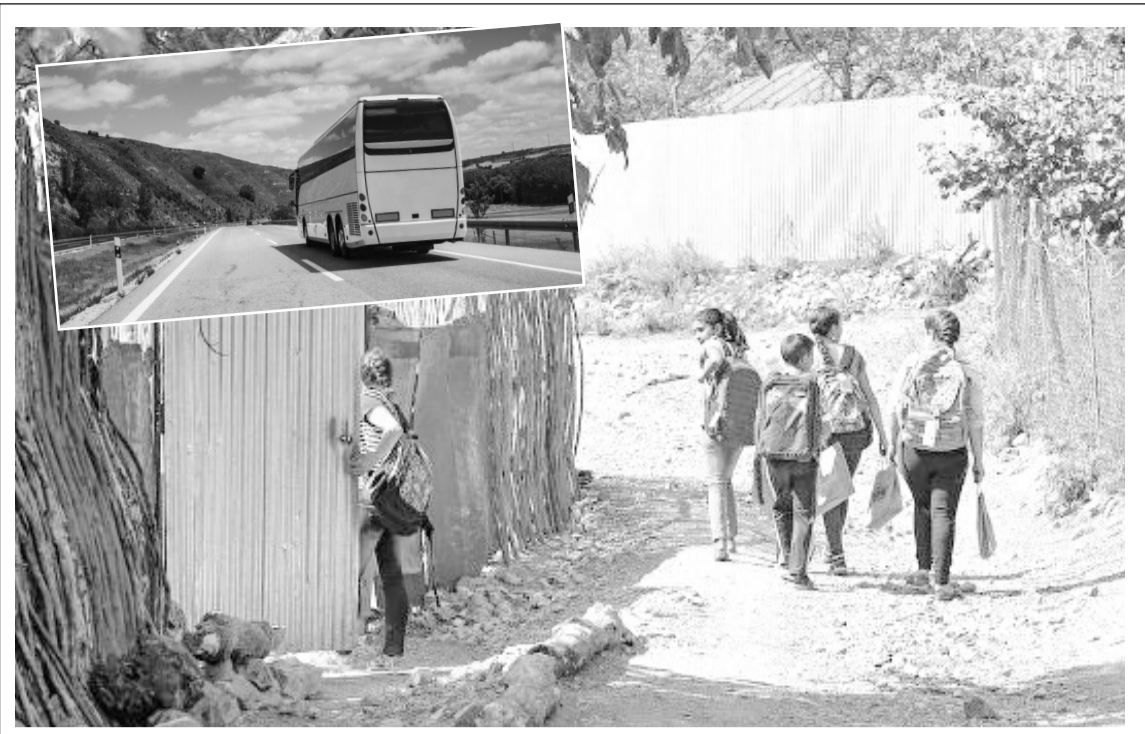

Naxçıvanda axund intihar edib

Naxçıvanda intihar hadisəsi baş verib.

APA-nın yerli bürosu xəbər verir ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Qazısı yanında Şuranın sədri, axund Sahib Məmmədov intihar edib. O, yaşadığı evdə özünü asıb.

Faktla bağlı Naxçıvan şəhər Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Ucqar kəndlərdə uşaqlar üçün avtobuslar ayrılacaq

Daha kiçik kəndlərdə məktəbəqədər təhsilə "aile modeli" yaratmaq üçün pilot layihə üzərində işləyirik.

Bunu elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev "Məktəbəqədər təhsildə keyfiyyətə yeni baxış" adlı II beynəlxalq konfransda deyib.

O deyib ki, ucqar kəndlərdə avtobus vasitəsi-

lə məktəbəqədər təhsil xidmətini göstərmək planlaşdırılır: "İcma əsaslı məktəbəqədər təhsil mümkün olmayan ərazilərdə bu model tətbiq ediləcək. Bu modeldə uşaqların bir ailədə təhsil alması nəzərdə tutulur. Ucqar kəndlərdə bunun üçün avtobuslar ayrılacaq".

№ 223 (6224) 2024-cü il

Qiyməti 40 qəpik

ŞƏRQ

Günəş Şərqdən doğur!

www.sherq.az 5 dekabr 2024-cü il (cümə axşamı)

Uydurma sənədlər heç nəyə yaramır

Bütün dünya bilir ki, Ermənistanda azərbaycanlı qalmayıb, yaşamır

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının irqi ayrı-seçkiliyin ləğv edilməsi üzrə Komitəsinin 114-cü sessiyası çərçivəsində Ermənistanın dövrü məruzəsinə baxış keçirilib.

Dekabrın 2-də baxışın ilk günündə Komitə üzvü Çunq Çin-sunq Ermənistanın məruzəsində Azərbaycanla bağlı çox sayda iddiaların yer aldığına təəccüblənərək, Ermənistanda bir nəfər azərbaycanlının belə yaşamadığı halda sənəddə Azərbaycana bu qədər yer ayrılmasına aydınlıq gətirilməsini sorğu edib.

(səh.2)

Türkiyəli alimlər "Şərq"i ziyarət ediblər

Qonaqlar redaksiyanın nəzdində yaradılmış Mətbuat Muzeyi ilə də tanış olublar

Türkiyənin tanınmış elm adamları, araşdırmaçı-alimlər "Şərq"i ziyarət ediblər.

Redaksiyamızın budəfəki dəyərli qonaqları görkəmli ədəbiyyatşünas alim, Türkiyənin Ege Universitetinin professoru Yavuz Akpınar, Pamukkale Universitetinin müəllimi, dosent Orhan Baldane,

Ege Universitetinin xarici əlaqələr bölməsinin rəhbəri, dosent Yılmaz Özkaya və Bandırma Onyeddi Eylül Universitetinin dosenti Ümit Akın olub. Qonaqları məmnunluqla qarşılayan "Şərq" qəzetinin baş redaktoru, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Akif Aşırı alimlərlə Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri, mətbuat tarixi ilə bağlı müzakirələr aparıb.

(səh.4)

Ermənistana Azərbaycanla müharibə lazım deyil

Paşinyan: "Məqsədimiz sülh müqaviləsini razılaşdırmaqdır, onunda 90 faizi artıq tamamlandı"

Ermənistanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) qayıtması getdikcə çətinləşir, hətta qeyri-mümkün olur.

Bunu Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan parlamentdə çıxışında bildirdi.

"Ermənistan və KTMT münasibətləri geridönüş nöqtəsinə keçib. Ermənistan özünü KTMT-dən kənar hesab edir, bununla ya-

naşı, həmkarlara hörmət əlaməti olaraq təşkilat ölkələrinin qəbul etdiyi qərarlara mane olmur", - o qeyd edib.

Nikol Paşinyan digər məsələyə - Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinə də toxunub. O, ölkəsi tərəfdən regional sabitliyə zərər verə biləcək hər hansısa hərəkətin mümkünliyünü istisna edib.

"Bizə Azərbaycanla heç bir müharibə qətiyyətlə lazım deyil. İstenilən təcrübəli mü-

şahidəci başa düşür ki, daxili siyasi mövqelərimizi gücləndirmək üçün, əksinə, regionda sabitlik lazımdır", - o deyib.

Ermənistan hökumətinin başçısı qeyd edib ki, Ermənistan Alma-Ata Bəyannaməsi əsasında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyıb və sərhədlərin delimitasiyası prosesini davam etdirməyi planlaşdırır.

(səh.2)

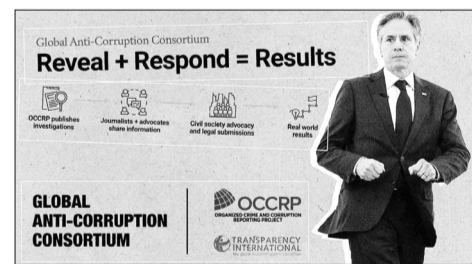
Ocağın altı hələ yanır

Gürcüstan hakimiyyəti yaxın 2-3 gündə etirazları yatıra bilsə, vəziyyət sabitləşəcək

Tbilisidə yenidən hökumətə qarşı etiraz aksiyaları başlayıb. Yüzlərlə insan parlament binası qarşısına toplaşmağa başlayıb. Polis qüvvələri ərazini nəzarətdə saxlayır. Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin müavini Aleksandr Darahvelidze deyib ki, Tbilisidəki etiraz aksiyalarında Daxili İşlər Nazirliyinin 143 əməkdaşı xəsarət alıb: "Nazirlik hər bir polis əməkdaşının həyatının qorunması üçün bütün tədbirləri görür. Pirotexnikanın istifadəsi xüsusilə təhlükəlidir, çünki bu, çox ağır xəsarətlərə səbəb olur". O, etirazçılara zorakı hərəkətləri dayandırmağa və qanunu pozmağa çağırıb.

(səh.4)

Qərb ən iyrenc ssenarilərini casus şəbəkələrinin iştirakı ilə cızır

OCCPR kimi qurumların maliyyə mənbələri tamamilə fərqli bir mənzərə yaradır

"Dropsitenews.com" resursunda Ryan Grim, Stefan Candea və Nikolas Leontopoulosun müəllifliyi ilə dərc olunmuş "Jurnalistika nəhəngi büdcəsinin yarısını ABŞ hökumətindən alır" başlıqlı məqaləsində "Mütəşəkkil Cinayətkarlıq və Korrupsiya Araşdırmaları Layihəsi" (OCCPR) haqqında bu təşkilatın mənsubluğu, maliyyə mənbələri, əsl məqsəd və məramını işıq edən sensasiyalı material dərc edib.

(səh.5)

Bakıda itlər sahibini parçaladı

Maştağa, Qala və NZS-də döyüş itləri saxlanılıb

Bakıda itlər öz sahibini parçalayaraq öldürüb. Lent.az xəbər verir ki, hadisə Xətai rayonu NZS qəsəbəsində qeydə alınıb.

Orada yaşayan 70 yaşlı Ə.Y-ya saxladığı Alabay cinsli itlər sahibinə hücum edib. Səsküyə qonşular gəlsələr də, itlərin qarşısında aciz qalıblar. Neticədə itlər sahibini parçalayaraq öldürüb.

Təkcə yeni tikililər bahalaşmayıb

Köhnə binalardakı mənzillər, həmçinin fərdi evlərin, torpaq sahələrinin qiymətində də artım müşahidə edilir

"Qiymətləri mənzilin harada yerləşməsi, metropoliten stansiyalarına yaxın ərazilərdə olub-olmaması da təyin edir"

Paytaxtda mənzillərin qiyməti getdikcə artır. Bunu Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatında görmək olur. DSK-nin məlumatına əsasən, 2024-cü ilin III rübündə mənzil bazarında qiymət indeksi II rübə nəzərən 3.8 faiz, o cümlədən ilkin mənzil bazarında 4.3 faiz, təkrar mənzil bazarında isə 3.7 faiz artıb.

(səh.7)

(səh.3)

Səfirlər ictimai şuraları nəzarətə alıb

Tural Abbaslı: "Müvafiq dövlət qurumları bu iddiaları ciddi araşdırmalı, ölçü götürməlidir"

(səh.5)

Məktəbə hazırlıq 3-4 yaşa endirilsə, problem olar

Kamran Əsədov: "Bu təşəbbüsün uğurlu olub-olmaması bir sıra amillərdən asılıdır"

(səh.7)

Prezident İlham Əliyev Mövlud Çavuşoğlunu qəbul edib

Türkiyənin sabiq xarici işlər naziri Bakıdakı tədbiri tarixi zirvə toplantısı kimi qiymətləndirərək, burada qəbul edilmiş qərarların böyük önəm daşdığını vurğulayıb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 4-də Türkiyənin sabiq xarici işlər naziri, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin millət vəkili və NATO Parlament Assambleyasındakı nümayəndə heyətinin rəhbəri Mövlud Çavuşoğlunu qəbul edib.

Mövlud Çavuşoğlu Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Rəcəb Tayyib Ərdoğanı çatdırmağı xahiş etdi.

Dövlətimizin başçısı Mövlud Çavuşoğluna Qərbi Azərbaycan İcmasının Bakıda keçirəcəyi Beynəlxalq Konfransda iştirakına görə minnətdarlığını bildirərək, bu tədbirin əhəmiyyətinə toxundu.

Mövlud Çavuşoğlu da öz növbəsində bu konfransın önəmini vurğuladı və tədbirə dəvətə görə minnətdarlığını bildirdi. O, Azərbaycanda bu il keçiriləcək parlament seçkilərində Yeni Azərbaycan Partiyasının qələbəsi münasibətilə təbriklərini çatdırdı. Eyni zamanda Azərbaycanın ev sahibliyi etdiyi COP29-un çox yüksək səviyyədə təşkil

COP29-un Azərbaycanın potensialını və liderlik qabiliyyətini bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdiyini vurğuladı. Dövlətimizin başçısı bunun Türk dünyasının da növbəti bir uğuru olduğunu dedi.

Görüşdə ölkələrimiz arasında dostluq, qaradışlıq və müttəfiqlik münasibətlərinin bütün sahələrdə, o cümlədən parlamentlərarası sahədə uğurla inkişaf etdiyini bildirilərək, əlaqələrimizin bundan sonra da möhkəmlənəcəyinə əminlik ifadə olundu.

Emoməli Rəhmon Prezident İlham Əliyevə zəng edib

Telefon söhbəti zamanı ikitərəfli gündəliyə aid olan aktual məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb

Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmon dekabrın 4-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Prezidentin Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, telefon söhbəti zamanı Prezident Emoməli Rəhmon COP29-un uğurlu təşkilinə görə təbriklərini çatdırıb və onun nəticələrinin qlobal iqlim gündəliyinin irəli aparılması baxımından vacibliyini vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev təbriklərə görə təşəkkürünü bildirib, Emoməli Rəhmonun COP29-un Liderlər Sammitində iştirakını və bütövlükdə Tacikistan nümayəndə heyətinin müzakirələrə fəal

təhffə verdiyini məmnuniyyətlə qeyd edib.

Telefon söhbəti zamanı ikitərəfli gündəliyə aid olan aktual məsələlər, həmçinin Tacikistanın MDB-də qarşıdan gələn sədrliyi çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Uydurma sənədlər heç nəyə yaramır

Bütün dünya bilir ki, Ermənistanda azərbaycanlı qalmayıb, yaşamır

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İrqi ayrı-seçkililiyin ləğvi edilməsi üzrə Komitəsinin 114-cü sessiyası çərçivəsində Ermənistanın dövrü məruzəsinə baxış keçirilib.

Dekabrın 2-də baxışın ilk günündə Komitə üzvü Çunq Çinsunq Ermənistanın məruzəsində Azərbaycanla bağlı çox sayda iddiaların yer aldığına təəccüblənərək, Ermənistanda bir nəfər azərbaycanlının belə yaşamadığı halda sənədə Azərbaycanla bu qədər yer ayrılmasına aydınlıq gətirilməsini sorğu edib. Ermənistan nümayəndə heyətinin rəhbəri, bu ölkənin xarici işlər nazirinin müavini Vahan Kostanyan suala cavab verməkdə çətinlik çəkərək, azərbaycanlıların Ermənistanda yaşamadığını təsdiq edib, sənədə Azərbaycanla bağlı yazılanların məruzənin mahiyyətinə uyğun olmayan təhlükəsizlik və siyasi vəziyyətlə əlaqələndirməyə çalışıb. Məruzəçi Ermənistanda faşist rejimi ilə əməkdaşlıq etmiş və insanlığa qarşı cinayətlər törətmiş Qaregin Njde kimi insanlara heykəlin ucaldılması barədə Komitəyə məlumatların daxil olduğunu da bildirib. Bu xüsusda, Ermənistanda məktəb kurikulumunun tarixin bütün aspektlərini necə nəzərə aldığı və ayrı-seçkilik olmadan tolerantlıq mühitini necə təşviq etdiyini sorğu edib. Çıxışında ölkənin tolerantlıq diyarı olduğunu sübut etməyə çalışan Ermənistan nümayəndə heyətinin

Ötən əsrin sonlarına doğru azərbaycanlıların kütləvi şəkildə deportasiyası məsələsi gün işığına çıxır, gündəmə gəlir

rəhbəri, bu ölkənin xarici işlər nazirinin müavini Vahan Kostanyan sualın ağırlığını hiss edərək, məktəb kurikulumunun yenidən nəzərdən keçirildiyini bildirməyə məcbur qalıb. Q.Njdenin adını deməyə belə çəkinən V.Kostanyan istinad edilən şəxsin məhz XX əsrin əvvəlində, daha sonradan deyil, Ermənistan və erməni xalqı üçün vacib tarixi şəxsiyyət olduğunu deməklə Q.Njdenin faşist olduğunu təkbiz edə bilməyib. Bu cavabla kifayətlənməyən məruzəçi Y.Kam Con bu yaxınlarda belə heykəlin ətrafında mərasimlərin keçirilməsinin həmin şəxsin cəmiyyət üçün hələ də aktual olduğuna dəlalət etdiyini vurğulayıb.

Azərbaycan Demokratiyası və İnsan Haqları İnstitutunun rəhbəri, hüquq müdafiəçisi Əhməd Şahidov deyib ki, Ermənistan sülh prosesinə töhfə vermək əvəzinə, beynəlxalq platformalarda və məhkəmələrdə Azərbay-

cana qarşı əsassız iddialar səsləndirir. Hüquq müdafiəçisi bildirib ki, əslində, erməni tərəfi heç bir əsası olmayan, havadan götürülmüş argumentlər səsləndirməklə özlərini ifşa edirlər:

"Ermənistanın məruzəsində Azərbaycanla qarşı açıq şəkildə düşmənçilik meyilləri görünür və bunlar özünü ifşadan başqa bir işə yaramır. Bu gün Ermənistan monoton ölkədir, ölkənin 99 faiz əhalisi etnik ermənilərdir. Bir nəfər də belə azərbaycanlı yaşamır. Halbuki 1988-ci ilə qədər yüzminlərlə azərbaycanlı Ermənistandan qovulub, etnik təmizləməyə məruz qalıb. Onların evləri, əmlakları müsadirə edilib. Azərbaycan beynəlxalq məhkəmələrdə Qərbi Azərbaycan məsələsini qaldırır. Azərbaycanlıların öz dədə-baba torpaqlarına qayıtması istiqamətində rəsmi Bakı, dövlət qurumları, ictimai-siyasi fəallar, qeyri-hökumət təşkilatları, millət vəkili cəmiyyəti fəaliyyət göstərirlər. Bunu görən Ermənistan hökuməti tələm-tələsik uydurma sənədlər hazırlayaraq, Azərbaycana qarşı əsassız iddialar səsləndirir. Halbuki bu iddiaların heç bir əsası yoxdur. Bütün dünya bilir ki, Ermənistanda azərbaycanlı qalmayıb, yaşamır. Belə olan halda Ermənistanın məruzələrində azərbaycanlılarla bağlı müddəaların səslənməsi, sadəcə, ermənilərin özünü ifşa etməsinə xidmət edir. Yəni bumeranq kimi Ermənistanın özünə qayıdır".

Ə.Şahidov vurğulayıb ki, beynəlxalq məhkəmələrin üzvləri, hakimlər, ümumiyyətlə, beynəlxalq ictimaiyyət bu məsələni daha çox araşdırmağa başlayıb:

"Tarixi və rəqəbdə, azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə siyasəti üzə çıxır və beynəlxalq aləm də bunu görür. Ermənilərin əsassız iddialarını davam etdirməsi son nəticədə Azərbaycanın xeyrinə işləyir. Ermənistan özü ötən əsrin sonlarına doğru azərbaycanlıların kütləvi şəkildə deportasiyası məsələsini gün işığına çıxarıb, gündəmə gətirir. Bu da Azərbaycan tərəfinə əlavə şans verir ki, Qərbi azərbaycanlıların hüquqlarının beynəlxalq məhkəmələrdə qaldırılmasını təmin edək".

İsmayıl

FETÖ-nün malikanəsində Türkiyə bayrağı qaldırıldı

FETÖ lideri Fətullah Gülenin Ankarada yerləşən malikanəsində Türkiyə bayrağı qaldırılıb.

Milli.Az Türkiyə mediasına istinadən xəbər verir ki, qaçaq FETÖ maliyyəçisi Akın İpekə məxsus Koza-İpek Holding də daxil olmaqla 12 şirkət və Ankaradakı dəbdəbəli malikanə Sərvət Fonduna verilib.

Transferdən sonra dəbdəbəli malikanədə Türkiyə bayrağı qaldırılıb.

Qeyd edək ki, FETÖ tərəfindən "Gülenin sözdə xilafət sarayı" adlandırılan malikanəsi 2013-cü ildə tikilərək 30 milyon TL-yə başa gəlib. Ankaranın prestijli ərazilərindən birində minlərlə kvadrat metrlik ərazidə inşa edilən malikanə 24 saat təhlükəsizlik kameraları və mühafizəçilər tərəfindən qorunub. 2024-cü ilin avqustunda Prezident Tayyib Ərdoğanın imzası ilə Əmanətlərin Siğortalıması Fonduna 12 şirkət, daşınar və daşınmaz əmlak Türkiyə Sərvət Fonduna təhvil verilib. Bu malikanə də köçürülənlər arasında olub.

Afət Telmanqızına vəzifə verildi

Əməkdar jurnalist, "LAF" TV-nin təsisçilərindən olan Afət Telmanqızı yeni vəzifəyə təyin olunub.

Afət Telmanqızı Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidmətinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri vəzifəsinə təyinat alıb.

A.Telmanqızının mətbuatda ilk rəsmi iş yeri 1997-ci ildə "Hürriyyət" qəzeti olub.

2000-ci ildə "Yeni Müsavat" qəzetində müxbir kimi çalışıb. 2001-ci ildən isə ANS TV-də redaktor, sonra Xəbərlər Departamentinin baş redaktoru olub. "Xəbərci", "Nəzər nöqtəsi", "Açıq söhbət" verilişlərinin aparıcısı olub.

ANS TV fəaliyyətini dayandırdıqdan sonra Space TV-də Xəbərlər Departamentinin baş redaktoru olub. Real TV-də şef redaktor işləyib.

2020-ci il mayın 28-də həmkarı Ləman Ələşərfqızı ilə birgə LAF TV-ni təsis edib.

Türkiyə-Yunanistan münasibətlərində irəliləyiş gözlənilir

Hasan Oktay: "Ankara böhranın əsas səbəbinin birbaşa Yunanistan olmadığını bilir"

Türkiyə xarici işlər naziri Hakan Fidan Yunanistanın xarici işlər naziri Giorgos Gerapetritis ilə görüşüb.

Bu barədə Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib.

Sözgedən görüşdə nazirlər Avropa İttifaqının qeyri-rəsmi Xarici İşlər və Müdafiə Nazirləri iclasında iştirak etmək üçün gətdikləri Belçikanın paytaxtı Brüsselə bir araya gəlib.

Qeyd edək ki, kökləri daha qədim olan iki ölkə arasındakı soyuq münasibətlər 2020-ci ildən etibarən gərginlik dövrü kimi qiymətləndirilir. 2023-cü ilin fevralında isə Türkiyədə baş verən zəlzələlərdən sonra münasibətləri yaxşılaşmağa başlayıb.

Ankarada fəaliyyət göstərən Qafqaz Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin (KAF-KASSAM) sədri, politoloq Hasan Oktay "Şərq"ə söyləyib ki, iki NATO üzvü olan Türkiyə və Yunanistan aralarındakı problemi davamlı böhran həddində saxlayırlar: "Yunanistan Qərbin Osmanlıya

qarşı qurduğu dövlətdir. Eynilə Ermənistanın türk dünyasına qarşı qurulduğu kimi Yunanistan da problemli dövlət kimi qurulub. Türkiyə isə Yunanistanın bu xüsusi vəziyyətinə baxmayaraq, münasibətlərini qoruyur, diplomatik kanalları açıq saxlayır. Eyni zamanda ortaya çıxan kiçik və böyük problemlərin həlli üçün davamlı yüksək səviyyəli görüşlər keçirir. Digər tərəfdən, Türkiyə böhranın əsas səbəbinin birbaşa Yunanistan olmadığını bilir. Yeni Yunanistan vasitəsilə Türkiyəyə təzyiq olduğunu bildiyi üçün rəsmi Ankara buna uyğun hərəkət edir. NATO konsepsiyası isə ölkələr arasında problem istəmədiyi üçün son günlərdə Türkiyə-Yunanistan münasibətlərində də irəliləyiş gözlənilir. Bu mənada Hakan Fidan və Giorgos Gerapetritisin danışıqları adı danışıqlar statusunda keçirilən görüşlər kimi qəbul edilməlidir".

Aynur Babazadə

Araqçı-Bayramov görüşündə iki nəticə...

İran Türkiyəyə daha yaxın və sözü keçə biləcək bir kanal axtarır

İran Azərbaycanın Suriyadakı məsələlərlə bağlı vasitəçi olmasını, ya da Ankaranı əməliyyat fikrindən daşındırmasını xahiş edə bilər

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov iqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 28-ci iclasında iştirakı çərçivəsində İran İslam Respublikasının xarici işlər naziri Seyid Abbas Araççı ilə görüşüb. Görüşdə Azərbaycan və İran arasında mövcud əməkdaşlıq gündəliyində duran məsələlər, iqtisadiyyat, ticarət, enerji təhlükəsizliyi, nəqliyyat-kommunikasiyaları sahələri üzrə birgə layihələr, habelə regional və beynəlxalq təhlükəsizlik məsələləri müzakirə olunub.

Politoloq Turan Rzayev "Şərq"ə deyib ki, tərəflərin qeyd olunanlardan fərqli məsələləri müzakirə etməsi də mümkündür. Ekspert xatırladı ki, A.Araççı bir qədər əvvəl Suriyada Prezident Başər Əsədlə görüşüb, son günlər baş verənləri

müzakirə edib:
"Nazir rəsmi Tehranın Əsədli bütün istiqamətlərdə müdafiə edəcəyi bərdə ismarıcını çatdırıb. İranlı nazir daha sonra Türkiyəyə səfər etdi. O, burada Türkiyənin yüksək vəzifəli ilə görüşlər keçirdi. Aydın məsələ idi ki, Araççı Türkiyəyə həm Əsədin təkliflərini çatdırıb. Görünür, Tehranın Ankara və Dəməşq arasında vasitəçilik etmək sayları uğursuz olub. Ehtimal etmək olar ki, Abbas Araççı məhz bu səbəbdən Ceyhun Bayramovla bir araya gəlib. Aydıncı ki, indiki məqamda Tehranın imkanları məhduddur. İsrailə gərginlik, Təl-Əvivin HƏMAS və "Hizbullah"a vurduğu ağır zərbə və daxili problemlər Əsədə dəstəyi azaldır. İranın dəstəyi olmasa, Əsədin hakimiyyətdə qalması çətindir. İran Əsədə tam hərbi dəstəyə tələsmir. Buna görə də

diplomatik kanallarla məsələni sənəgtməyə çalışır. Bunun üçün ilk cəhd edildi. Lakin bir daha qeyd edim, Araççının Türkiyə səfəri elə də xoş keçməyib. Görünür, Araççı Türkiyəyə daha yaxın və sözü keçə biləcək bir kanal axtarır. Abbas Araççı-Ceyhun Bayramov görüşü bu baxımdan diqqət çəkir".

Analitik vurğulayıb ki, Araççı-Bayramov görüşündən iki nəticəyə gəlmək olar:

"Abbas Araççı Ceyhun Bayramovdan Azərbaycanın Suriyadakı məsələlərlə bağlı vasitəçi olmasını, ya da Ankaranı əməliyyat fikrindən daşındırmasını xahiş edə bilər. Qərübə səslənsə də, rəsmi Bakının bundan öncə həm İsrail, həm də Ərəb ölkələri ilə Türkiyənin münasibətlərini normalaşdırmaq üçün müəyyən təmasları olub. Lakin Suriya ilə bağlı məsələ çox fərqlidir. Ankaranın Əsədlə bağlı mövqeyinin Bakının vasitəçiliyi ilə dəyişməsi real deyil. Ümumiyyətlə, Suriya-Azərbaycan münasibətləri BƏƏ, Misir, Səudiyyə Ərəbistanı ilə olduğu kimi deyil. Yəni belə bir vasitəçilikdə Azərbaycan özü də maraqlı olmaya bilər. Bakı vasitəçiliyə razı olsa belə, Ankaranın bu təklifə isti baxmayacağını yaxşı bilir. Tehran həm də Bakı ilə Ankara arasında fikir ayrılıqlarını dərinləşdirmək istəyir. Nəticə etibarilə Bakı Tehranın nə etmək istədiyini seçəcək siyasi iradəyə sahibdir. Azərbaycan indiki məqamda çətin ki, Türkiyənin Suriyadakı maraqlarına qarışsın. Rəsmi Bakı üçün hazırda prioritet məsələlər Ermənistanla sülh sazişinin imzalanması, Cənubi Qafqazda sabitliyin təmin edilməsi, qonşularla əməkdaşlıq və müsbət əlaqələrin təmin edilməsidir".

İsmayıl

Fransadaxili siyasi gərginlik artmaqdadır. Yay Olimpiya Oyunlarından sonra bu hal daha qabarıq müşahidə olunur. Əsas narazılıq da Prezident Emmanuel Makron və komandasındandır. Prezident Fransanın ən əsas, hətta bir nömrəli probleminə çevrilib, narazılıqlar pik həddə çatıb.

80-dən çox deputatın Fransa prezidentinin hakimiyyətdən uzaqlaşdırılması

Makron hələ iki il hakimiyyətdə qalacaq

Fransada Prezidentlik İnstitutunun xarakteri buna imkan verir

ması ilə bağlı qətnamə imzalanması ölkədə şok effekti doğurub. Sənədin müəllifləri prezidentə qarşı impichment prosedurunun başlanmasını təklif edirlər. Bu sənəd üzrə artıq 214 min imza toplanıb. Sənədi solçu "Yeni Xalq Cəbhəsi" blokundan olan 81 deputat imzalayıb. Bu deputatların əksəriyyəti "Ram edilməmiş Fransa" Partiyasının fraksiyasındadır. Qətnamənin müəllifləri parlamentin Makrona qarşı impichment proseduruna başlamasını istəyir. Parlamentarilər Makronun iyulun 7-də keçirilən seçkilərdə qalib gələn koalisiyadan baş nazir təyin etməkdən boyun qaçırmaması ilə razılaşmırlar. Qətnamə təklifini "La France insoumise" üzvü olan 72 deputatdan əlavə, "Sol Demokratlar və Respublikaçılar" qrupunun üzvləri olan Reunion adasının bir neçə ekoloqu və deputatı da imzalayıb.

Lakin Fransa Prezidenti Emmanuel Makron deyib ki, istefa vermək niyyətində deyil.

O bildirib ki, hökumətə etimadsızlıq

göstərilə belə, səlahiyyət müddəti başa çatanaqəd istefa verməyəcək.

Qeyd edək ki, Makronun səlahiyyət müddəti 2027-ci il mayın 13-də başa çatır.

Siyasi şərhçi Əziz Əlibəyli "Şərq"ə bildirib ki, Makronun hakimiyyətdə qalmağının təmin edilməsi müxalif cəbhənin parçalanmasına görə idi:

"Millətçilər və Le Penin rəhbərlik etdiyi koalisiyanın hakimiyyətə gəlməsini istəməyən üçüncü qüvvələrin qələbəsini Pir qələbəsi kimi görmək olar. Amma onlar qalib ola bilməz. Nəticədə isə Makronun hakimiyyəti davamlı olaraq onları təmin edir. Eyni zamanda Fransada Prezidentlik İnstitutunun xarakteri imkan verir ki, hər dəfə hakimiyyət böhranında məsuliyyət baş nazirlərə yüklənsin. Diqqətə baxsaq, görürük ki, Makron dönəmində ən azı 4-5 baş nazir dəyişib. Bu mənada onlar yenə prosesi idarə edəçəklər. Yeni Makron 2027-ci ilə qədər necə olur olsun, hakimiyyətdə qalacaq".

Aynur Babazadə

OCCRP-in maskası yırtıldı

Pulu ABŞ dövləti verirsə, sifarişləri də var

Azər Həsərat:
"Azərbaycanda az sayda da olsa, bir zümrə var. Onlara belə şeyləri izah edə bilmirik"

"Mütəşəkkil Cinayətkarlıq və Korrupsiya Araşdırmaları Layihəsi" (OCCRP) təşkilatının maliyyə mənbələri, əsl məqsəd və məramını ifşa edən sensasiyali material dərc olunub.

Bundan başqa, Fransanın "Mediapart" onlayn qəzeti, Almaniyanın "NDR" ictimai telekanalı da OCCRP ilə bağlı araşdırma aparıb. "Drop-site-news.com" resursunda Ryan Grim, Stefan Candea və Nikolas Leontopoulosun müəllifliyi ilə dərc olunmuş "Jurnalistika nəhəngi büdcəsinin yarısını ABŞ hökumətindən alır" başlıqlı məqalədə bildirilir ki, OCCRP özünü 2007-ci ildə yaradılmış müstəqil təhqiqat konsorsiumu kimi təqdim edir. Yərləşmə ərazisi kimi Sarayevə və Buxarest göstərilir. Beş postsəvət ölkəsi - Rusiya, Ukrayna, Latviya, Ermənistan və Gürcüstanla əməkdaşlıq və nümayəndəlik kontaktları barədə məlumat verilir. Qeyd olunur ki, təşkilat jurnalistlər üçün qiymətli mənbə ola biləcək şirkət yazışmalarının, bank-maliyyə əməliyyatlarının, istintaq protokollarının, məhkəmə stenoqramlarının onlayn resursunu hazırlayır və təqdim edir. Həmin dövrdə OCCRP - Merilənddə yerləşən xeyriyyəçi "Jurnalistikanın İnkişafı Şəbəkəsi"nin qeydiyyattan keçmiş rəsmi adı olduğu göstərilərsə də, araşdırmalar belə bir adda qurumun ümumiyyətlə mövcud olmadığını göstərmişdi. Sadəcə, ABŞ-nin Merilənd şəhərində OCCRP-nin redaktoru kimi adı keçən Dryu Sullivanın yaşadığı müəyyən olunmuşdu. Eyni zamanda təşkilatın Vaşinqtonda yerləşməsinə və biznes konsultasiya ilə məşğul olmasına dair məlumatı aşkar edilərsə də, onun sayını tapmaq mümkün olmamışdı. Təbii olaraq belə bir rəy formalaşmışdı ki, OCCRP-nin ana şirkət kimi Merilənddəki "Jurna-

"Biz deyirik ki, Amerika Birləşmiş Ştatları da daxil olmaqla, Qərbi dövlətlərinin maliyyələşdirdiyi heç bir təşəbbüs azadlıq rəmzi ola bilməz"

listikanın İnkişafı Şəbəkəsi"nin adının yaldan hallandırılması, internet axtarışlarının heç bir nəticə verməməsi birmənalı şəkildə iz azdırmaq, hədəfdən yayınmaq məqsədi güdür. Araşdırma OCCRP-nin əsasən ABŞ-dən maliyyələşdirildiyini təsdiq edir. Materialların xarakteri də onun arxasında ABŞ xüsusi xidmət orqanlarının durduğunu göstərir. Təşkilatın maliyyəçiləri arasında Soros Fondu, USAID və ABŞ Milli Demokratiya Fondu da var. OCCRP-nin ABŞ hökuməti ilə əlaqələri o qədər sıxdır ki, hətta USAID-in ermənipərəst rəhbəri Samanta Pauer onu "tərəfdaş qurum" adlandırır. Təşkilatın Qafqaz regionunda ən çox diqqət ayırdığı məkan da Azərbaycan və Azərbaycan təmsilçiliyi olan QHT-lər idi. Bu təşkilat indiyədək dəfələrlə Azərbaycan əleyhinə fəaliyyət sərgiləyib, ölkəmizi əsassız iddialarla ittiham edib. Xüsusən COP29 zamanı da qurum qəzəli yavaşmalarından geri durmayıb. OCCRP-nin Azərbaycan da daxil olmaqla apardığı araşdırmaların sifarişçisi, icraçıları, onların qarşısına qoyulmuş vəzifələr indi daha aydındır.

Siyasi şərhçi Azər Həsərat "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, sözügedən layihə Azərbaycanın ictimai rəyinə yetərincə tanışdır. Çünki onların fəaliyyətində Azərbaycan müstəsna "əhəmiyyət" daşıyır. Ekspert vurğulayıb ki, OCCRP Azərbaycana çox ciddi "diqqət" ayırır:

"Özlərindən uydurduqları, yaxud kimlərsə məqsədlə şəkildə ötürdüğü əsaslandırılmamış, təsdiqlənmiş informasiyalar üzərində işləyirlər. An-

ti-Azərbaycan hesabatlar təqdim edirlər və illərdir Azərbaycanla belə davranırlar. İndi onların maliyyəsinin haradan gəlməsi ilə bağlı ortaya çıxan keççələr də bizi heç cür təəccübləndirmir. Çünki onillərdir bənzər qurumlarla bu və ya digər şəkildə təmasda olan, onların iş prinsiplərini yaxından bilən, hədəflərini nə olduğunu vaxtında təsbit edən biri kimi deyirəm ki, bu cür qurumların əksəriyyətinin arxasında məhz Qərb dövlətlərinin pulu dayanır. Amerika Birləşmiş Ştatlarının, Fransanın, Almaniyanın bu cür layihələri qurumları maliyyələşdirir. Bunu "vətəndaş cəmiyyəti təşəbbüsü" kimi dünyaya təbliğ edib tanıdır və onların üzərindən istədikləri dövlətə təzyiç edirlər. Bu layihə də o qəbildəndir. İllərdir deyirik ki, bunların arxasında dövlətin pulları var. ABŞ Mərkəzi Kaşfiyyat İdarəsinin qurduğu "Azadlıq Radiosu" sonrakı mərhələdə Konqresin maliyyələşdirilməsinə verilib. Hazırda "Azadlıq Radiosu"nun maliyyəsi Konqresdən gəlir. Amma Amerika tərəfi bunu "azad media qurumu" kimi təbliğ edir. Təəssüflər olsun ki, bizdə bir çox insanlar "Azadlıq Radiosu" kimi qurumları müstəqil media qurumu kimi qəbul edirlər. Bir dövlətin pulu hesabına öz fəaliyyətini təmin edən qurum necə müstəqil ola bilər? Əgər konkret dövlət maliyyəsi alınırsınızsa, deməli, bu maliyyənin arxasında konkret maraqlar var. Necə deyirlər, "pulu verən məhniyi də sifarişçidir". Pulu ABŞ dövləti verirsə, sifarişçiləri var. Siz də o sifarişçiləri könlüllü şəkildə yerinə yetirirsiniz. Ona görə belə şeylər bizi təəccübləndirmir. Bizi təəccübləndirən məqam odur ki, Azərbaycanda az sayda da olsa, bir zümrə var. Onlara belə şeyləri izah edə bilmirik. Yeni tam anladığımız ki, məsələnin mahiyyəti nədir. Onlara görə bütün bunlar "demokratiya", "ifadə azadlığı", "media azadlığı"nın əlamətləridir. Biz isə deyirik ki, Amerika Birləşmiş Ştatları da daxil olmaqla, Qərb dövlətlərinin maliyyələşdirdiyi heç bir təşəbbüs azadlıq rəmzi ola bilməz".

İsmayıl Qocayev

Təkcə yeni tikililər bahalaşmayıb

Köhnə binalardakı mənzillər, həmçinin fərdi evlərin, torpaq sahələrinin qiymətində də artım müşahidə edilir

"Qiymətləri mənzilin harada yerləşməsi, metropoliten stansiyalarına yaxın ərazilərdə olub-olmaması da təyin edir"

Paytaxtda mənzillərin qiyməti getdikcə artır. Bunu Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatında görmək olar. DSK-nin məlumatına əsasən, 2024-cü ilin III rübündə mənzil bazarında qiymət indeksi II rübə nəzərən 3.8 faiz, o cümlədən ilkin mənzil bazarında 4.3 faiz, təkrar mənzil bazarında isə 3.7 faiz artıb. Bu barədə Mərkəzi Bankın "Pul siyasəti icmalı"nın noyabr buraxılışında da bildirilir. Qeyd edilir ki, 2024-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ümumi mənzil bazarında ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə qiymət indeksi 9.2 faiz, o cümlədən ilkin mənzil bazarında 10.3 faiz, təkrar mənzil bazarında isə 9.1 faiz artıb. Mənzil və kirayə ev bazarında qiymət artımı adətən yeni tədris ilinin başlanğıcı və regional situasiyaların dəyişməsi ilə baş verir. Qonşu ölkələrdə ictimai-siyasi qarışıqlıq, qeyri-müəyyənlik yaranan kimi, Bakıda mənzil almaq istəyənlərin sayı çoxalır. Bu da qiymətlərə təsirsiz ötürür.

Mənzil bazarında qiymət artımının səbəblərini izah edən daşınmaz əmlak üzrə ekspert Elnur Fərzəliyev qeyd etdi ki, nəinki yeni tikililər və ya köhnə binalardakı mənzillər, həmçinin fərdi evlərin, torpaq sahələrinin qiymətində də artım müşahidə edilir:

- Əvvəla, mənzil bazarındakı qiymət artımı ümumi qiymət artımına bağlıdır. Mənzillərin qiymətindəki artım həm də bina tikintisi üçün yararlı olan torpaq sahələrinin bahalaşması ilə bağlıdır. Bu, yeni tikilən mənzillərin qiymətlərinə də təbii ki, təsir edir. MTK-lar binanın tikintisinə çəkilən xərcin, sərf olunan vəsait-

tin müqabilində qiymət təyin edir. Buna bağlı olaraq köhnə binalardakı mənzillərin də qiyməti artır, fərdi evlərin, torpaq sahələrinin də. Fərdi evlərin qiymətindəki artıma səbəb həm də sənədsiz evlərin sənədləşdiriləcəyi ilə bağlı verilən məlumatlardır. Dünyədə fərdi evlərin qiyməti ona görə nisbətən aşağı olurdu ki, alıcı evin sənədsiz olduğunu əsas götürüb qiyməti salırdı. Amma son zamanlar bu amil aradan qalxır. Alıcılar bilir ki, sənədsiz evlərə də "kupça" verilecək, hətta söküntü, köçürmə olduqda da ev sahiblərinə kompensasiya ödənilir, ona görə qiyməti sala bilmirlər, təklif olunan qiymətlə razılaşırlar. Mənzil, torpaq sahəsi, ümumiyyətlə, daşınmaz əmlak bazarı ələdir ki, hətta tələb az olduqda belə təklif qiymətləri dəyişir. Bir çox ərazilərdə söküntü işlərinin aparılması, köhnə binaların sökülürək yerində yeni yaşayış komplekslərinin tikilməsi də qiymətlərə təsir edir. Nəzərə alaq ki, paytaxtda ərazi üzrə qiymətlər dəyişkəndir. Səbail rayonu, Yasamalda mənzil qiymətləri daha bahadır, nəinki məsələn, Nizami, Səbucaq, Suraxanı rayonlarında. Qiymətləri mənzilin harada yerləşməsi, metropoliten stansiyalarına yaxın ərazilərdə olub-olmaması da təyin edir. Alıcıların bir çoxu məhz metropoliten stansiyalarına yaxın, "metroustü" evlərə mənzil almaq istəyirlər. Çünki ictimai nəqliyyat probleminə qismən xilas olmaq imkanı var. İnsanlar həm də işə rahat gedib-gəlməyi düşünür. Fikir versək görürük ki, metrolara yaxın ərazilərdə yerləşən binalardakı mənzillər, ümumiyyətlə, kommunikasiya xətləri əlverişli olanlar daha yüksək qiymətə təklif edilir.

Mələhat

yni vurğulayırdı. Ünsizadələrin Türkiyədə mətbu orqanlarda gedən yazıları var. Bir hissəsini nəşr etdirmişəm. Daha çox araşdırılmasına ehtiyac var. Öncədən belə muzeylər təsis olunsaydı, nadir eksponatlar toplansaydı, əlimizdə xeyli material və bilgi olardı. Əfsuslar ki, sovet dövründə ciddi boşluqlar yarandı. Yenidən toplamağa başlamışıq. Akif bəy bu işdə mühüm işlər görür, önəmli və faydalı təşəbbüsdür, çox sevindim. Amma dövlətin də dəstəyi mütləqdir".

Pamukkale Universitetinin müəllimi, dosent Orhan Baldane də Mətbuat Muzeyində çox dəyərli nümunələrin, əlyazmaların olmasına diqqət çəkib. Gənc alim bildirib ki, xüsusən Qafqaz İslam Ordusu ilə bağlı nadir sənədləri Muzeydə görməkdən məmnunluq duyub: "Adi-

Türkiyəli alimlər "Şərq"i ziyarət ediblər

Qonaqlar redaksiyanın nəzdində yaradılmış Mətbuat Muzeyi ilə də tanış olublar

Türkiyənin tanınmış elm adamları, araşdırmaçı-alimlər "Şərq"i ziyarət ediblər. Redaksiyamızın budəfəki dəyərli qonaqları görkəmli ədəbiyyatşünas alim, Türkiyənin Ege Universitetinin professoru Yavuz Akpınar, Pamukkale Universitetinin müəllimi, dosent Orhan Baldane, Egey Universitetinin xarici əlaqələr bölməsinin rəhbəri, dosent Yılmaz Özkaya və Bandırma Onyeddi Eylül Universitetinin dosenti Ümit Akın olub.

Qonaqları məmnunluqla qarşılayan "Şərq" qəzetinin baş redaktoru, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Akif Aşırıli alimlərlə Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri, mətbuat tarixi ilə bağlı müzakirələr aparıb. Baş redaktor qonaqları redaksiya nəzdində yaradılmış Mətbuat Muzeyi ilə tanış edib. Muzeyin ərəşəyə gələndən sonra ətraflı məlumat verən A.Aşırıli Muzeydə Azərbaycan mətbuatının bütün mərhələlərini əks etdirən dəyərli eksponatların, nadir mətbuat nümunələrinin toplandığını söyləyib.

Muzeylə və görülməli işlərlə yaxından tanış olan qonaqlar öz təəssüratlarını bölüşüblər. Görkəmli alim, ədəbiyyatşünas Yavuz Akpınar bildirib ki, ayrıca

nı Azərbaycan mətbuat tarixinə qızıl həflərlə yazdırmış "Əkinçi", "Kəşkül" və başqa qəzet və jurnalların orijinal nüsxələrini burada görmək çox xoş oldu. Tanınmış jurnalistlərin, yazarların şəxsi əşyaları da çox maraqlı idi. Səmimi münasibətə və görülməli işlərə görə Akif bəyə öz təşəkkürümüzü bildiririk. Uğurlar arzulayırıq".

Baş redaktor Akif Aşırıli qonaqlara redaksiya daxilində fəaliyyət göstərən Azərbaycan "Türk Ocağı" barədə də qısaca məlumat verib. O, Azərbaycan "Türk Ocağı"nın tarixindən, yenidən təsis olunmasından və gördüyü işlərdən bəhs edib. Tanınmış alim Yavuz Akpınar Azərbaycan "Türk Ocağı"nın yenidən təsis olunmasının sevindirici olduğunu deyib: "Ocağın 1918-20-ci illəri ehatə

edən fəaliyyətdən xəbərdarlıq. Ancaq ictimaiyyətə məlum olan bilgilər çox azdır. Son dövrlərdə bununla bağlı müəyyən işlər görüldü, məqalələr yazıldı. "Bir millət, iki dövlət" düsturunu əsas götürsək, bu sahədə ciddi araşdırmalara ehtiyac var. İşimizi həmin şüara layiq şəkildə görməliyik. Azərbaycan "Türk Ocağı" sadəcə iki qardaş ölkə və xalq arasında deyil, türk dünyası arasında əlaqələrin daha da dərinləşməsi üçün müstəsna fəaliyyət sərgiləyən tarixi qurumdur". Pamukkale Universitetinin müəllimi, dosent, eyni zamanda Dənizli Türk Ocaqları İdarə Heyətinin üzvü Orhan Baldane Azərbaycan "Türk Ocağı"da qurumla bağlı tarixi sənədlərlə tanışlıqdan məmnunluqla ifadə edib.

İsmayıl Qocayev

Vilayət Eyvazov Balakəndə qəbul və sıra baxışı keçirib

Daxili işlər naziri Vilayət Eyvazov Balakəndə qəbul və sıra baxışı keçirib. Bu barədə "Şərq"ə Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Məlumatla görə, Prezident İlham Əliyevin tapşırığına və bölgələrdə vətəndaşların qəbulu cədvəlinə uyğun olaraq, daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov dekabrın 3-də və 4-də Balakən Rayon Polis Şöbəsinə növbəti vətəndaş qəbulu keçirib.

Bildirilib ki, nazir əvvəlcə Balakən rayonunda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib.

Sonra Balakən Rayon Polis Şöbəsinin inzibati binasında Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ şəhər və rayonlarından qəbula gələn 194 vətəndaşın müraciətini dinləyən nazir onların problemlərinin həlli üçün Nazirliyin aidiyyəti baş idarə və idarə rəislərinə tapşırıqlar verib. Müraciətlərin əksəriyyətinin yerində həlli ilə bağlı tədbirlər görüldü. Daxili işlər naziri general-polkovnik V.Eyvazov qeyd olunan rayonların polis rəislərinə ictimai əsasın qorunmasında, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə daha səmərəli tədbirlərin tətbiqi, vətəndaşların müraciətlərinə operativ və obyektiv baxılmasına dair tapşırıqlarını verib.

Səfər çərçivəsində general-polkovnik

Şəymən

V.Eyvazov DİN Daxili Qoşunlarının Zaqatalada yerləşən hərbi hissəsinə gəlib, hərbi qulluqçuların xidmət və sosial-məişət şəraiti ilə maraqlanıb.

Nazir orada ölkəmizin suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş hərbi qulluqçuların xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət edib.

Sonda general-polkovnik Vilayət Eyvazov polis orqanlarında xidmət etmək arzusunda olan gənclərin sıra baxışını keçirib. Vətən müharibəsinin 34 iştirakçısının da qatıldığı sıra baxışında xidmətə qəbulun şərtlərinə uyğun gələn 198 nəfər seçim turunun növbəti mərhələsinə buraxılıb.

Cənubi Koreyada müxalifət güclüdür

Əgər ABŞ prosesə müdaxilə etməsə, ölkədə xalq inqilabı yaşana bilər

Cənubi Koreya Prezidenti Yun Sok Yol Şimali Koreyanın ölkənin daxili işlərinə müdaxiləsinin qarşısını almaq və konstitusiyaya quruluşunu qorumaq üçün hərbi vəziyyət elan etmişdi. Hərbi vəziyyət 6 saat davam etdikdən sonra müxalifət və xalqın tələbi ilə ləğv edildi. Parlament də prezidentin qərarını etibarsız saymışdı.

Hadisədən sonra Cənubi Koreya Nazirlər Kabinetinin bütün üzvləri istefa vermək niyyətində olduqlarını bildirdilər. Cənubi Koreyanın milli müdafiə naziri Kim Yon Hyon paytaxt Seulda xüsusi texnika yeridilməsi qərarına görə hökumətdən və xalqdan üzr istəyərək istefa verib. Nazir baş verənlərə görə məsuliyyəti bilavasitə özünün daşdığını vurğulayıb: "Mən ölkəmizin milli müdafiə naziri kimi paytaxtda yaşanan hadisələrə və hərbi vəziyyət elan edərək, vətəndaşlarda narahatlığın yaranmasına səbəb olduğuma görə hər kəsdən üzr istəyirəm. Hərbiçilər həmin gün məhz mənim göstərişlərim əsasında addım atıblar. Bu səbəbdən də artıq istefa ərizəmi müvafiq qaydada Parlamenta təqdim etmişəm". Xatırladaq ki, konstitusiyaya görə, nazirin istefa qərarını parlament təsdiqləməlidir.

Cənubi Koreyada müxalifət dekabrın 4-də prezident impiçmentini proseduruna başlayacaq. Prezidentin impiçmentini ilə bağlı parlamentdə səsvermə dekabrın 6 və ya 7-də keçiriləcək. Ağ Evin Milli Təhlükəsizlik Şurasının nümayəndəsi deyib ki, Seul hərbi vəziyyət barədə ABŞ-yə məlumat verməyib: "Cənubi Koreya Prezidenti tərəfindən ABŞ-yə bu barədə əvvəlcədən açıqlama verilməyib".

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova da Cənubi Koreyadakı vəziyyəti şərh edib. Deyib ki, Cənubi Koreyadakı siyasi böhran narahatçılıq və gəzənəlməzdir. Bununla bağlı diplomat bildirib ki, bu fonda KXDR hakimiyyətinin öz sərhədlərinin təhlükəsizliyi ilə bağlı qorxuları kifayət qədər başadüşülən və izah edilə bilən görünür: "Çoxları başa düşdü ki, KXDR niyə təhlükəsizliyindən bu qədər narahatdır. Təhlükəsizliyinizlə bağlı məsələləri həll etməlisiniz".

Politoloq Zeynal Əmrəliyev deyib ki, Koreyanın şimalında sərt rejim fəaliyyət göstərsə də, cənubda da siyasi vəziyyət normal deyil. Ekspert bildirib ki, ölkədə siyasətə məşğul olmaq demək olar ki, bəslədir:

"Cənubi Koreyanın az qala bütün keçmiş prezidentlərinə qarşı müxtəlif itihamlarla cinayət işi açıblı. 2018-ci ildə ölkə Prezidenti Park Geunhye vəzifəsin-

dən uzaqlaşdırılıb. Xanım prezidentə səlahiyyətini sona qədər icra etməyə imkan verilməyib və 24 il müddətinə həbs edilib. Həmin il Koreya məhkəməsi Geun-hyenin sələfi Li Myongbaki həbs edərək 17 illik həbsə məhkum edib. 2022-ci ildən bəri hakimiyyətdə olan Sok Yola qarşı da ölkədə çox ciddi narazılıq var. Park Geunhyenin vəzifədən uzaqlaşdırılmasının təşəbbüsü məhz indiki prezident Yun Sok Yol olub. Sok Yol o zaman ölkənin Baş prokuroru vəzifəsində çalışırdı. "Xalqın Gücü" Bloku növbəti seçkidə onu namizəd kimi göstərdi və qalmaqallı seçkidə Sok Yol ölkə prezidenti seçildi. O, ölkənin tanınmış siyasətçilərindən olan Lee Jaemyungi zorla məğlub etdi. Rəsmi nəticələrə görə, hər iki namizəd arasında cəmi 0,73 faizlik fərq var idi. Koreya tarixində ilk dəfə olaraq şəxslər 99,50 faiz sayılmamış kimin qalib gəldiyini müəyyən etmək mümkün olmadı".

Analitiklərə görə, son 2 ildə Yun Sok Yol yuxarı təbəqənin mənafeyini müdafiə edərək orta və kiçik biznes təbəqəsinin mənafətinin azalmasına səbəb olub. Bu dövətdə keçmiş Baş prokuror təhlükəsizlik elitasına ciddi səkildə dəstək verərək onların mövqelərinin güclənməsinə səbəb olub:

"Bu işe siyasi dairələrdə bəhsənlə izlənilirdi. Müxalifət uzun müddətdir ki, dövlət başçısının həbsi istiqamətində fəaliyyət göstərirdi. Görünür ki, kimlərsə Sok Yolun qulağına sərt rejim yaratmaq barədə nələrsə piçıldayıblar. O, yaxşı bilir ki, vaxtında hərəkət etməsə, onu da sələflərinin aqibəti gözləyir. Cənubi Koreyada Şimali Koreyaya rəğbət artması barədə iddialar tamamilə əbsurdur. Cənubi Koreya ABŞ-nin nəzarətində olan ölkədir. Ehtimal ki, baş verənlər Ağ Evlə razılaşdırılıb. Bu da Co Baydenin gedənayaq dünyaya yeni il hədiyyəsi hesab edilə bilər. Baş verənlər Koreya yarımadasında gərginliyin açıq fazaya keçməsinə şərait yarada bilər. Əgər ABŞ prosesə müdaxilə etməsə, ölkədə xalq inqilabı yaşana bilər. Müxalifət liderləri artıq Yun Sok Yolun hakimiyyətinə qeyri-qanuni elan ediblər. Nəzərə alaq ki, müxalifətin gücü çoxdur. Xüsusilə paytaxt Seulda Demokrat Partiyası çox güclüdür".

İsmayıl

Ocağın altı hələ yanır

Gürcüstan hakimiyyəti yaxın 2-3 gündə etirazları yatıra bilsə, vəziyyət sabitləşəcək

Tbilisidə yenidən hökumətə qarşı etiraz aksiyaları başlayıb. Yüzlərlə insan parlament binası qarşısına toplaşmağa başlayıb. Polis qüvvələri ərazini nəzarət-də saxlayır. Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin müavini Aleksandr Darahvelidze deyib ki, Tbilisidəki etiraz aksiyalarında Daxili İşlər Nazirliyinin 143 əməkdaşı xəsarət alıb:

"Nazirlik hər bir polis əməkdaşının həyatının qorunması üçün bütün tədbirləri görür. Pirovaxtənlikdən istifadəsi xüsusilə təhlükəlidir, çünki bu, çox ağır xəsarətlərə səbəb olur". O, etirazçılara zorakı hərəkətləri dayandırmağa və qanunu pozmağa çağırıb. Qeyd edək ki, 28 noyabrda Baş nazir İrakli Kobaxidzenin AB-yə üzvlüklə bağlı danışıqların 2028-ci ilə qədər dayandırıldığı barədə açıqlamasından sonra Tbilisidə müxalifətin genişmiqyaslı aksiyaları sistemli hal alıb. Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze etirazlarla bağlı deyib ki, "Maydan" cəhdi iflasa uğrayıb. Onun sözlərinə görə, bu cəhdlər uğursuzluğa məhkumdur: "Bu, həmin insanların yerinə yetirdiyi son tapşırıqdır, hər şey nəzarət altındadır, "Maydan" iflasa uğrayıb, ölkənin maraqları əvvəldən axıra kimi qorunacaq". Avropa Şurasının Baş katibi Alen Berset Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidze və Prezidenti Salome Zuraşvili ilə telefon danışıqı aparıb. Baş katib danışıqlar zamanı Gürcüstanda baş verənlərə bağlı narahatlığını ifadə edib. Berset bütün tərifləri eskalasiyadan çəkinməyə çağırıb. O, həmçinin nümayişlər zamanı hüquq-mühafizə orqanlarının həddən artıq güc tətbiq etmələri ilə bağlı yayılmış məlumatların araşdırılmasının vacibliyini vurğulayıb. Avropa Şurasının Gürcüstan nümayəndəliyindən bildirilib ki, baş katibin tezliklə Tbilisiyə səfəri gözlənilir. Gürcüstan Patriarxlığı Prezidenti Salome Zuraşvili və digər şəxsləri ölkədə genişmiqyaslı etirazların keçirildiyi günlərdə dedikləri hər sözə görə daha çox məsuliyyət daşımağa çağırıb. Bildirilir ki,

məsuliyyətsiz bəyanatlar və sözlər hamı üçün faciəvi nəticələrə səbəb ola bilər: "Gürcüstan prezidentinin X sosial şəbəkəsində "kədərli və heyecanlı" bəyanatı yayılıb. Prezidentin bəyanatında deyilir ki, universitetlərdən sonra aksiyalara həmyarlıq bildirmək növbəsi məktəblərə çatır. Belə bir şəraitdə məktəblilərin və ümumiyyətlə, yetkinlik yaşına çatmayanların bu işə cəlb edilməsinə çağırın hər hansı bəyanat verilməməli, xüsusən də bir ölkə prezidentini tərəfindən nəzəri olaraq cəmiyyətdə qütbləşmə və nifrətin azaldılmasına çalışılmalıdır. Gələcək nəsillərin sağlamlığına zərər verilməsi son dərəcə narahatlıqvericidir".

Bakı Politoloqlar Klubunun sədri, siyasi elmlər namizədi Zaur Məmmədov "Şərq"ə deyib ki, gürcü cəmiyyəti siyasi partiyalarla bağlı mövqedə qəti olmasa da, Avropa İttifaqının üzvü olmaqda qətidir. Hakimiyyət isə etirazçılara qarşı sona qədər mübarizə aparmaqda israrlıdır:

"Gürcüstandakı siyasi parçalanma iki düşərgənin ölkənin xarici siyasətinə fərqli baxışları ilə bağlıdır. Parlament seçkilərindən sonra etirazlar olsa da, müxalifətin tərəfdarları onların istedikləri sayda deyildi. Lakin bugünərdə Baş nazir Kobaxidzenin "Gürcüstan 2028-ci ilə qədər Aİ-yə üzvlük məsələsini dondurur" bəyanatı əvvəlki mitinqlərdən fərqli olaraq daha çox insanı meydanlara yönəltdi. Maraqlısı budur ki, Kobaxidze Ukrayna-

nın eks-prezidenti Viktor Yanukoviç 2013-cü ilin noyabrında "Aİ ilə assosiativ sazişə hazırlığın dayandırılması" ilə bağlı bəyanatını demək olar ki, söz-bəzöz təkrarladı. Bundan sonra insanlar küçələrə axışdı. Nəticə göz qabağındadır. Gürcüstanı iri şəhərlərdə minlərlə insan küçələrdə polislərlə üzüdü. Parlament seçkilərindən sonra bu kütlənin yarısı belə küçələrdə yox idi. Deməli, mitinqçilərin arxasında kimin olmasından asılı olmayaraq, bir həqiqəti demək lazımdır. Bu

gün dünyada ən cəlbədiçi sayılan Aİ tərəfində yaşım gürcülərinin arzusudur. Lakin məlumdur ki, Aİ və Qərbin cəlbədiçi dəyərləri Avrasiyanın ortasında yerləşən qeyri-avropalılar üçün bəzən cənnət deyil, cəhənnəm gətirir. İndi həminin sualı budur, küçədəki insanlar təbii, yoxsa planlaşdırılmış ssenari üzrə iğtişalarda iştirak edir? Fakt odur ki, bu etirazların "rəngli inqilab"ın ilkin şərtlərinə bənzəməsi ssenarisini nəzərdən qaçıra bilmərik. Qərb QHT-ləri və siyasi təşkilatları tərəfindən dəstəklənən müxalif qüvvələr əhalinin narazılığından fəal şəkildə istifadə edirlər. Müxalifət, Ukraynada olduğu kimi siyasi hakimiyyəti satqınlıqda və Rusiyanın maraqlarına xidmət etməkdə günahlandırılır".

Z.Məmmədova görə, hadisələr doğru-dan da, Ukraynada 10 il əvvəl baş verənləri xatırladır: "Kobaxidze öz bəyanatında vurğulayıb ki, Ukrayna "Maydan" ssenarisi Gürcüstanda təkrarlana bilməz. Gürcüstan hakimiyyəti yaxın 2-3 gündə etirazları yatıra bilsə, vəziyyət sabitləşəcək. Lakin bir fakt göz qabağındadır. Ocağın altı yanır və onun abıqlanması bu gün olmasa da, bir neçə il sonra baş tuta bilər. Deməli, ocağın özü ilə haqq-hesabı aparmaq lazımdır. Bu hadisələr, bir daha onu göstərir ki, hələ 2003-cü ildə Prezident İlham Əliyevin başladığı ideoloji daxili və xarici siyasət bizi hansı bəlalardan qurtardı".

İsmayıl

Səfirlər İctimai şuraları nəzarətə alıb

Tural Abbaslı: "Müvafiq dövlət qurumları bu iddiaları ciddi araşdırmalı, ölçü götürməlidir"

Azərbaycan Milli QHT Forumu İctimai şuraların formalaşdırılmasında pozuntulara və üzlükdən sui-istifadə hallarına dair bəyanat yayıb. Forumdan bildirilib ki, Azərbaycan Milli QHT Forumu bir sıra dövlət qurumları, xüsusilə yerli icra hakimiyyəti orqanları yanında İctimai şuraların formalaşdırılmasında kobud pozuntulara və üzlükdən sui-istifadə hallarına dair bəyanat yayıb.

"Bəzi hallarda yerlərdə bir sıra qurumlar seçkilə təsisat olan İctimai şuralara təyinat əsasında tərkib formalaşdırılır, hətta buna dair daxili sərəncamlar imzalayır". Azərbaycan Milli QHT Forumu bu cür halların Azərbaycan Respublikasının "İctimai iştirakçılıq haqqında" Qanununa zidd olduğunu bəyan edib: "Aparığımız təhəllillər göstərir ki, hazırda mərkəzi icra hakimiyyəti qurumları üzrə mövcud İctimai şuraların təxminən 25 faizi

eyni şəxslərdən ibarətdir. Azərbaycan əleyhinə iş apararı bir sıra xarici donörün, Qərb səfirliklərinin təsiri altında olan şəxslərin dövlət qurumları yanında İctimai şuralara müxtəlif üsullarla düşməsi, bu statusdan sui-istifadə etməsi, mandatlarından kənar fəaliyyət halları, özləri "qrant vasitəçiləri" kimi apararaq məlumat toplaması barədə siqnallar narahatlıq doğurur. Bəzi Qərb səfirliklərinin Azərbaycan İctimai şuralarda təmsil olunan QHT-ləri ələ almağa çalışaraq, onlara özlərinin balansında olan nəqliyyat vasitələrini bağışlamaq istəkləri barədə də məlumatlar var". Azərbaycan Milli QHT Forumu hesab edir ki, İctimai şuraların "İctimai iştirakçılıq haqqında" Qanunun tələblərinə uyğun fəaliyyəti təmin olunmalı, İctimai şuralar yalnız İctimai maraqlara xidmət etməli, İctimai nəzarəti təmin etməli, bu şuraların tərkibinin formalaşmasında və fəaliyyətində sui-istifadə halları aradan qaldırılmalıdır.

AĞ Partiya sədri Tural Abbaslı "Şərq"ə deyib ki, ümumiyyətlə, dövlət qurumları yanında İctimai şuraların funksiyalarının nədən ibarət olması ilə bağlı heç şuraların özünün anlayışı yoxdur. Partiya rəhbəri vurğulayıb ki, İctimai şuraların məqsədi və mahiyyəti ictimaiyyətin maraqlarının həmin dövlət qurumunda təmin olunmasına vasitəçilik etməkdir:

"İctimai şuralar İctimaiyyətin mövqeyini, fikirlərini, hiss və heyəcanlarını, tələb və təkliflərini dövlət qurumu nəzdində müdafiə edən, insanların sözünü deyən, mövqeyini qoruyan qurum olmalıdır. Yeni dövlət qurumu ilə İctimaiyyətin əlaqələrini formalaşdırmaq və İctimaiyyətin yanında yer almalıdır. Amma əfsuslar ki, bunun əksini görürük. Dövlət qurumlarının rəhbərləri adətən dəvətləri özləri göndərirlər və guya seçki ilə müəyyənləşir və sədr seçirlər. İctimai şuralara ələ adamları cəlb edirlər ki, fəaliyyət Şuranın mahiyyətindən kənar olsun. Hazırkı İctimai şuraların əsas işi hansısa dövlət qurumunu İctimai qınaqdan müdafiə etməkdən ibarətdir. Halbuki İctimai şuraların işi həmin dövlət qurumunda İctimaiyyətin mövqeyini qorumaqdır. O baxımdan biz İctimai şuralara ciddi yanaşırıq. Çünki effektiv fəaliyyətləri yoxdur və cəmiyyətdə etibarları da yoxdur. Hər halda Milli QHT Forumunun diqqət çəkdiyi məsələlər də önəmlidir. Düzür, bununla bağlı hansısa məlumata sahib deyiləm. Amma istənilən halda müvafiq dövlət qurumları bu iddiaları ciddi araşdırmalı, ölçü götürməlidir. Belə məsələlərdə diqqətli olmaq lazımdır".

İsmayıl Qocayev

2025-ci il yanvarın 29-da Azərbaycanda növbəti bələdiyyə seçkiləri keçiriləcək. Bu seçkilər ölkədə sayca altıncı ümumrespublika bələdiyyə seçkisi olacaq. Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənəhov siyasi partiyalara bələdiyyə seçkilərində daha fəal iştirak etmələri üçün çağırış edib.

ADP bələdiyyə seçkilərində iştirak edəcək

Əgər bələdiyyələrin səlahiyyətləri artırılsa, insanların bu seçkilərə marağı artacaq

diyyə seçkiləri hər 5 ildən bir keçirilir. Sonuncu seçkilər 2019-cu ildə təşkil olunub.

Azərbaycan Demokrat Partiyasının sədri Sərdar Cəlaloğlu "Şərq"ə verdiyi açıqlamada bildirib ki, ADP də bələdiyyə seçkilərində iştirak edəcək: "Hazırda Azərbaycanda bələdiyyələrin fəaliyyəti və səlahiyyətləri ilə bağlı müəyyən islahatların aparılması gözlənilir. Bu islahatlar çərçivəsində bələdiyyələrin rolu müəyyən qədər artırıla bilər ki, bu da onların daha geniş fəaliyyət imkanlarına malik olmasına şərait yaradacaq. Görünən odur ki, yaxın gələcəkdə bələdiyyələr və yerli idarəetmə sahəsində yeni yanaşmalar tətbiq olunacaq. Bizim də qarşımızda gələn bu seçkilərdə iştirak etmək fikrimiz var. Hesab edirəm ki, bu dəfə keçiriləcək bələdiyyə seçkiləri 2019-cu ildə baş

tutan seçkilərdən fərqli olacaq. Bunun əsas səbəblərindən biri dünyada baş verən mürəkkəb iqtisadi və siyasi proseslərdir. Bu vəziyyət Azərbaycana da təsir edir və hər kəs artıq anlayır ki, ölkədə yeni təfəkkürün və idarəetmə yanaşmasının tətbiqi zəruridir".

Yaxın gələcəkdə bələdiyyələr və yerli idarəetmə sahəsində yeni yanaşmalar tətbiq olunacaq

Sərdar Cəlaloğlu əlavə edib ki, hazırda vətəndaşların bələdiyyə seçkilərinə marağı çox aşağı səviyyədədir:

"Bunun əsas səbəbi bələdiyyələrin səlahiyyətlərinin məhdud olmasıdır. Mövcud vəziyyətdə bələdiyyələr əhalinin qarşılıqlı problemlərin həllində əhəmiyyətli rol oynaya bilmir. Əgər bələdiyyələrin səlahiyyətləri artırılsa və onlar müəyyən məsələlərin həllində real təsir gücünə sahib olsalar, insanların bu seçkilərə marağı artacaq".

Yusif Sultanov

"Dropsitenews.com" resursunda Ryan Grim, Stefan Candea və Nikolas Leontopoulosun müəllifliyi ilə dərc olunmuş "Jurnalistika nəhəngi büdcəsinin yarısını ABŞ hökumətindən alır" başlıqlı məqaləsində "Mütəşəkkil Cinayətkarlıq və Korruptsiya Araşdırmaları Layihəsi" (OCCRP) haqqında bu təşkilatın mənsubluğu, maliyyə mənbələri, əsl məqsəd və məramını ifşa edən sensasiyalı material dərc edib. Bundan başqa, Fransanın "Mediapart" onlayn qəzeti belə bir məlumat dərc edib ki, Almanyanın NDR İctimai telekanalı OCCRP ilə bağlı araşdırma aparıb və "Mediapart", "Drop Site News", "Fatto Quotidiano", "Reporters United" kimi media qurumları bu araşdırmaçı iştirak edəblər.

"Dropsitenews.com"un və "Mediapart"ın dərc etdiyi materiallarda OCCRP-nin əsasən ABŞ-dən maliyyəyəldirildiyi öz təsdiqini tapır. Araşdırma da qeyd edilib ki, təşkilatın maliyyəçiləri arasında Soros Fondu, USAID və ABŞ Milli Demokratiya Fondu varmış. Onu da əlavə edək ki, bu günə kimi çıxan materialların xarakteri onun arxasında ABŞ xüsusi xidmət orqanlarının durduğunu göstərir.

"Dropsitenews.com"un məlumatına əsasən, illik 20 milyon avro büdcəyə malik və 200 əməkdaş çalışdıran OCCRP ABŞ dövlətinin layihəsidir.

Qurulduğu dövrdən indiyə kimi OCCRP ABŞ hökumətindən 47 milyon dollar vəsait alıb. Əlavə olaraq 1.1 milyon dollar Avropa İttifaqından və 14 milyon dollar da Avropa ölkələrindən alan təşkilatın büdcəsinin 52 faizi ABŞ hesabına formalaşmış. Maraqlıdır, OCCRP-nin ABŞ hökuməti ilə əlaqələri o qədər sıxdır ki, hətta USAID-in erməniperəst rəhbəri Samanta Pauer onu "tərəfdaş qurum" adlandırır. USAID-in OCCRP üzərində hökmünü daha aydın təsvir etmək üçün ələ bir faktı qeyd etmək kifayətdir ki, o, OCCRP-dən layihələri və əməkdaşları ilə bağlı hər il hesabat tələb edir və bütün bunlarla bağlı söz sahibidir.

Sensasiya doğuracaq daha bir məqam ABŞ hökumətinin OCCRP-yə hansı iştirakətlər üzrə işləyəcəyi barədə direktivlər verməsi ilə bağlıdır.

ABŞ xüsusi xidmət orqanları dövlət maraqlarına dair hər hansı bir faktı müəyyən edir, sonra hökumət OCCRP kimi təşkilatları ortaya salıb, onlara həmin məlumatı verir, maliyyə ayırır, daha sonra artıq rəsmi qaydada prosesa ağır artilleriya - ABŞ-nin xüsusi xidmət və dövlət orqanları daxil olurlar. Bundan sonrakı mərhələdə isə İttihamlar, sanksiyalar, hərbi müdaxilələr və s.

Beləliklə, bu günə kimi OCCRP-nin Azərbaycandan daxil olmaqla apardığı araşdırmaların sifarişçisi, ic-

Qərb ən iyərəc ssenarilərini casus şəbəkələrinin iştirakı ilə cızır

OCCPR kimi qurumların maliyyə mənbələri tamamilə fərqli bir mənzərə yaradır

raçları, onların qarşısına qoyulmuş vəzifələr aydındır.

COP29 daxil bir sıra hadisələrlə bağlı Bakıya qarşı əsaslı iddialar səsləndirən, Qərb dairələrinin təhriki ilə ölkəmizi hədəf alan OCCRP-ni işfə edən məqaləni "Şərq"ə şərh edən Milli Məclisin deputatı Elçin Mirzəbəyli deyib ki, Qeyri-Hökumət Təşkilatları və müstəqil olduqları iddia edilən fondlar haqqında təsəvvürümüz SSRİ-nin süqutundan sonra başlayıb. Buna qədər birpartiyalı sistemdə formalaşan düşüncəmizin nə alt, nə də üst qatlarında bizə vətəndaş cəmiyyəti institutları kimi təqdim olunan bu qurumların gerçək mahiyyətini və fəaliyyət istiqamətlərini çözməyə heç bir iz yox idi: "İlk baxışda "demokratiya", "söz, fikir və media azadlığı", "insan haqları" və bu kimi gəlişgözlü adlar və şüarlar altında fəaliyyət göstərən təşkilatlar bizə "xilasedici", yaxud "qoruyucu" mələk kimi görünür və ya təqdim olunurdular.

Onlar bizə, vətəndaş cəmiyyəti, hüquqi dövlət quruluşunun, çoxpartiyalı sistemdə yaşamağın və daha yaxşı yaşamağın sirlərini öyrədirdi, bu işə yüz milyonlarla dollar vəsait xərcləyirdilər... Mərkəzi ofisləri əsasən Qərb ölkələrində yerləşən bu təşkilatlar dövlətə ödədiyi verginin hər qəpiyinin hesabını soran vətəndaşlarının pullarını biz yaxşı yaşayaq deyər havaya sovururdular...

Nə üçün? Niyə? Kapitalizmin təbiyyəti, qazanc gətirməyən, maddi qarşılıqlı olmayan hər hansı bir işə 1 sent belə xərcləməyən amerikalı, yaxud fransız hansı səbəblərdən bizim daha yaxşı yaşamağımız üçün dövlət, transmilli korporasiyaları ayırdığı vəsaitləri havaya sovurmalydı ki?

Bizi bizdən çoxmu sevirdilər? Bu gün mahiyyətini açdığımız, anladığımız və anladığımız şəbəkənin bizə qarşı təzyiqlərini, bəhtən və qarayaxma kampaniyalarının əsasında da real mənzərəni olduğu kimi görməyimiz, dərk etməyimiz dayanır.

Mənzərə isə mürəkkəb adlar və texnologiyalar vasitəsilə təqdim edilərsə də, əslində, çox bəsitdir. Əsrlər öncə missioner təşkilatlarının dini təbliğat adı altında reallaşdırdıqları missiyaları bu gün "beynəlxalq" təsisatlar və onların yerlərdəki nümayəndələri həyata keçirirlər. Sadəcə, adlar

və təbliğatın ideoloji tezisləri dəyişib. Yeni əvvəllər bu prosesin başında kiləsə, yaxud hər hansı bir mərkəzi dini mərkəz dayanırsa, indi dövlətlər və transmilli korporasiyalar dayanır".

E.Mirzəbəylinin sözlərinə görə, xarici donör tərəfindən yaradılmış təşkilatlar, əslində, iddia olunduğu kimi demokratiyanın və vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı naminə fəaliyyət göstərmirlər, onlar hökumətə təzyiq üçün əsas mexanizmlərdir və qrant verənlərin siyasi məqsədlərinin, iqtisadi maraqlarının reallaşdırılmasına xidmət edirlər: "Informasiya məkanı maraqların mübarizəsi, siyasi və geosiyasi gedişlərin manipulyasiyası, sosial-psixoloji təsir və təzyiq vasitəsi kontekstində ön plana çıxdı, yeni ictimai-siyasi və iqtisadi münasibətlər, dəyərlər sistemi formalaşdı, ənənəvi geosiyasi istiqamətlərə ilk baxışda daha mürəkkəb görünən elementlər əlavə olundu. Şübhəsiz ki, mahiyyət olduğu kimi qaldı, hədəflər dəyişmədi, sadəcə hədəfə çatmaq üçün istifadə olunan vasitələr yeniləndi, daha mürəkkəb və daha aldadıcı xarakter aldı...

Müasir dövrdə istər daxili siyasi, istərsə də global geosiyasi prosesləri media və sosial şəbəkələr olmadan təsvir etmək mümkün deyil.

Ölkələrin milli təhlükəsizliyinin təmin olunması və ənənəvi hərbi-geostateji, coğrafi-ərazi, iqtisadi, siyasi, sosial və digər problemlərlə yanaşı, dövlətlərin informasiya fəaliyyəti və təhlükəsizliyi məsələsi də ciddi müzakirə mövzudur.

informasiya və kommunikasiya texnologiyaları inkişaf etdikcə geosiyasetin ənənəvi istiqamətlərinə də korrektor olur. İndi geosiyasetin müzakirə predmetləri təkcə dövlət, onun hərbi-siyasi və iqtisadi potensialından ibarət deyil.

İndi dünyaya hökm etmək üçün bu və ya digər qitəyə, dünya okeanına sahiblənmək də yetərli deyil. Dövlətlərin geosiyasi potensialı təkcə maddi resurslarla məhdudlaşmış, həm də onların mənavi gücünün, milli və dövlətçilik ruhunun sərhədlərinin genişliyi ilə ölçülür. Bu gün bu və ya digər dövlətin gücünü zəiflətmək üçün onun maddi resurslarının hədəfə alınmasına bir çox hallarda ehtiyac qalmır. Transmilli kütləvi informasiya vasitələri və çağdaş informasiya və kommunikasiya vasitələrindən yararlanmaqla milli mədəniyyətin, dilin, mənavi dəyərlərin sıradan çıxarılması əslində ele dövlətin özünümüdafiə mexanizmlərinin məhv edilməsi deməkdir.

Lakin qeyd etmək lazımdır ki, transmilli kütləvi informasiya vasitələri, sosial şəbəkələr və geosiyasi alət kimi klassik hesab edilməyən digər yeni mexanizmlər tarix boyu mövcud olan siyasi texnologiyaların yenilənmiş və daha çevik şəkildə tətbiq edilməsi mümkün olan nümunələridir. Əgər bir neçə yüz il əvvəl səlib yürüşlərindən öncə qəsb edilməsi nəzərdə tutulan ərazilərə missionerlər göndərilirdisə, indi artıq bunun üçün dənizləri aşmağa, səhraları keçməyə ehtiyac qalmır.

Hazırda bir ölkənin başqa dövlətin ərazisində mövcud informasiya sis-

temlərini nəzarət altına alması və yaxud idarə etməsi yalnız onun hərbi və milli təhlükəsizlik məsələlərinə təsirle yekunlaşmışdır. Bu, həm də yerli İctimai rəyin kənar təsirlərə məruz qalmasına və idarə edilməsinə, ölkənin idarəçilik sisteminin pozulmasına və iflic olmasına səbəb ola bilər".

Deputat hesab edir ki, global güc mərkəzlərinin nəzarətində olan bu təşkilatlar bir qayda olaraq ötürücü funksiyasını yerinə yetirirlər. Yeni istər real, istərsə də kibereosiyasi məkanda həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan hər hansı bir ssenari üçün zəmin bu təşkilatların və onların nəzarətində olan casus şəbəkələrinin iştirakı ilə yaradılır:

"Sözünə görə OCCRP, o cümlədən də insan hüquqları, söz və mətbuat azadlığı təşkilatları, reyting agentlikləri və sorğu mərkəzlərinin əksəriyyəti ya mənsub olduqları dövlətlərin büdcəsi, ya da büdcədən maliyyələşən fondların ayırdığı vəsaitlər hesabına fəaliyyət göstərir. Yeni bu qurumlar özlərinin müstəqil olduqlarını elan etsələr də, onların maliyyə mənbələri tamamilə fərqli bir mənzərə yaradır. Yeni çağırışlara cavab vermək üçün real geosiyasi məkanda olduğu kimi kiberməkanda da təhlükəsizliyimizin təmin olunması qarşımızda dayanan ən önəmli vəzifələrdən biridir. Transmilli medianın, sosial şəbəkələrin, beynəlxalq bəhanə təşkilatlarının yaratdığı idarələrin xatolik informasiya mühitində milli maraqlarımızın qorunmasının yolu informasiya təhlükəsizliyimizə konseptual yanaşmaqdan keçir.

Məqalədən də göründüyü kimi, OCCRP müstəqil qurum deyil və jurnalistikanın təməl prinsiplərinə əməl etmir. Araşdırma göstərilir ki, ABŞ-nin maliyyəsi ilə fəaliyyət göstərən OCCRP ABŞ ilə bağlı araşdırma aparmaq hüququna malik deyil. OCCRP-nin sahibi Sullivan deyib ki, "Bu ölkəni öz pulu ilə xəbər etmirik. Hesab edirəm ki, ABŞ hökuməti də buna icazə vermir... Ancaq belə məhdud idarələrin olmadığı digər ölkələrdə də bunu etmirik, çünki bu sizi maraqlandıran qaydada təqdim etməyə hazır deyil. Həqiqətən də, 2000-ci illərin əvvəllərində "Microsoft" və nəhəng mühəndislik-çalışma şirkəti olan "Bechtel" in bir neçə Balkan ölkəsində korruptsiya qalmaqallarında adları keçirdi, ancaq bu məsələ nədənsə, OCCRP-nin diqqətini cəlb etmədi. Baxmayaraq ki, bu qalmaqallar OCCRP-nin yerləşdiyi coğrafiyada baş verməmişdi və redaksiyanın fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun gəlirdi".

Şəymən Bayramova

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi

Azərbaycanın müvəffəqiyyətlə ev sahibliyi etdiyi və Yer kürəsinin xilasını naminə mühüm qərarların qəbul edildiyi BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası - COP29 dünya dövlətləri üçün həm də uğurlu örnək oldu. COP29 nə qədər mühüm beynəlxalq tədbir idisə, qəbul edilmiş qərarların icrası da bir o qədər böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Azərbaycanın təbiətin mühafizəsi naminə qəbul edilmiş qərarların icrasında nə dərəcədə qətiyyətli olduğunu bu günlərdə Səudiyyə Ərəbistanının paytaxtı Ər-Riyadda keçirilən BMT-nin Səhralaşmaya qarşı mübarizə Konvensiyasının 16-cı Tərəflər Konfransı (COP16) çərçivəsində "Ər-Riyaddan Beləmə: Dövlət-özel sektor əməkdaşlığı üçün "Rio-Trio" təşəbbüsü" mövzusunda sessiyada çıxışı zamanı ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev də bildirdi. Qeyd edək ki, 2-13 dekabr 2024-cü il tarixlərində Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Ər-Riyad şəhərində keçirilməkdə olan BMT-nin Səhralaşmaya qarşı mübarizə Konvensiyasının 16-cı Tərəflər Konfransı (COP16) çərçivəsində Azərbaycan Respublikası yekdilliklə təmsil olunduğu Mərkəzi və Şərqi Avropa regional qrupuna iki il müddətinə sədr və COP16 Bürosuna üzv seçilib. Sədrlik dövründə ölkəmiz həmçinin qurumun Tərəflər Konfransının vitse-prezidentliyini də həyata keçirəcək. Qrupa Azərbaycan Respublikası ilə bərabər 15 Şərqi və Mərkəzi Avropa dövlətləri daxildir. Sessiyada çıxışı zamanı nazir M.Babayev vurğulayıb ki, Azərbaycan "Rio-Trio" təşəbbüsünün məqsədlərini konkret nəticələrə çevirməyə sadıqdır: "Bu gün zamanın çağırışları ilə üzləşdiyimiz bir dövrdə, Rio Konvensiyaları çərçivəsindəki söylərimizin nə qədər sıx bağlı olduğunu görürük. İqlim dəyişikliyi, biomüxtəlifliyin itirilməsi, torpaqların deqradasiyası və səhralaşma - bunlar ayrı-ayrı problemlər deyil. Onlar bir-biri ilə dərindən əlaqəlidir və inteqrasiya olunmuş, koordinasiya edilmiş həll yolları tələb edir. Strategiyalarımızı əlaqələndirmək və sinerji yaratmaq məsuliyyətini daşıyıq. İnteqrasiya olunmuş platformalar, məsələn, "Rio-Trio" təşəbbüsü, fərdi söylərimizin təsirini gücləndirəcək həll yollarını tapmağa olan sadıqlılıq-

mizi nümayiş etdirir. Azərbaycan, iqlim dəyişikliyi, su çatışmazlığı və biomüxtəlifliyin itirilməsi kimi qarşılıqlı çağırışlarla mübarizədə təbiət əsaslı həll yollarının gücünü qəbul edir. Biz Xəzər dənizində kritik əhəmiyyətə malik ekosistemləri qorumaq üçün ilk dəniz mühafizə olunən ərazini yaratmışıq". M.Babayev qeyd edib ki, Azərbaycanın COP29-a sədrliyi inteqrasiyanın fəaliyyət gündəminin əsas elementi olmasını hədəfləyir.

"Biz müxtəlif forumlar və sektorlara əlaqələr qurmaq üzərində çalışırıq, çünki iqlim fəaliyyətləri çoxsektorlu bir vəzifədir. Bizim yanaşmamızın əsas nümunəsi COP29-un su məsələlərinə dair təşəbbüsüdür. Su, torpaq deqradasiyası və səhralaşma problemlərinin həllində əsas elementdir. İqlim dəyişikliyinə təsirləri artıq su çatışmazlığı ilə mübarizə zərurətə çevrilir. Xəzər dənizinin səviyyəsinin azalması su resurslarının davamlı idarə olunmasının təcili olduğunu bir daha göstərir. COP29 çərçivəsində əsas nailiyyətlərdən biri təxminən 50 ölkə və qeyri-dövlət aktorları tərəfindən dəstəklənən Bakı

Biomüxtəlifliyin qorunması indi əsas məsələdir

Su itkiləri, torpaqların deqradasiyadan xilas, həmçinin səhralaşmanın qarşısının alınması hamının işi olmalıdır

Su Resursları üzrə İqlim Fəaliyyətləri Bəyannaməsinin qəbul olunmasıdır. Bəyannamə imzalayanları su hövzələrində iqlim dəyişikliyinə təsirlərinə qarşı mübarizədə inteqrasiya olunmuş yanaşmalar tətbiq etməyə və su ilə bağlı tədbirləri milli iqlim strategiyalarına daxil etməyə çağırır", - nazir əlavə edib. M.Babayev vurğulayıb ki, iqlim, biomüxtəliflik və səhralaşma problemləri arasında su əlaqələndirici halqadır. "Bu təşəbbüs "Rio-Trio" ruhunu əks etdirir və Səhralaşmaya Qarşı Mübarizə Konvensiyasının məqsədləri ilə sıx uyğunluq təşkil edir. "Rio-Trio" təşəbbüsü məlumat və bilik mübadiləsi üçün harmonik platformaların yaradılmasının zərurətini də vurğulayır. Biomüxtəliflik üzrə milli strategiyaların indeksləri və xəritələri kimi göstəriciləri birləşdirərək, söyləri sadələşdirə, hesablılığı artıraraq siyasətimizi praktik nəticələr üzərində qura bilərik. Yerli və əhali bilikləri bu sistemlərin formalaşdırılmasında mərkəzi rol oynamaqlıdır, çünki onların müdrikliyi davamlı təcrübələr üçün əvəzolunmaz istiqamətlər təklif edir. Birgə çağırışlarımız böyükdür, lakin onlar innovasiya və əməkdaşlıq üçün im-

kanlar yaradır. Konvensiyalar arasında sinerji gücləndirərək, davamlı torpaq istifadəsi təcrübələrini təşviq etməli, təbiət əsaslı həllər vasitəsilə suyun istifadəsinin səmərəliliyini artırmalı, torpaqların bərpası söylərini genişləndirməli və davamlı ekosistemlər üçün regional və beynəlxalq əməkdaşlığa töhfə verməliyik. Bu kontekstdə Azərbaycan "Rio-Trio" təşəbbüsünün baxışını həm insanlar, həm də planet üçün faydalı konkret

Bu sahədə uğur qazanmaq üçün təkə hökumətlər deyil, özəl sektor, vətəndaş cəmiyyəti arasında tərəfdaşlıq da vacibdir

nəticələrə çevirməyə sadıqdır", - deyir Muxtar Babayev çıxışını yekunlaşdırıb.

İqlim dəyişmələri, biomüxtəlifliyin qorunması, su itkiləri, torpaqların deqradasiyadan xilas, həmçinin səhralaşmanın qarşısının alınması COP29-dan sonrakı mərhələdə hansı işlərin həyata keçirilməyindən çox asılı olacaq. Bunu "Şərqi"ə açıqlamasında ekoloq Rövşən Abbasov deyib. Mütəxəssis xatırladı ki, "Rio-Trio" təşəbbüsü Azərbaycan, Kolumbiya və Səudiyyə Ərəbistanı hökumətləri

arasında novator əməkdaşlıqdır:

- Bu əməkdaşlıq Azərbaycan Respublikasının BMT-nin İqlim Dəyişikliyi Konvensiyası, Kolumbiyanın Bioloji Müxtəliflik Konvensiyası və Səudiyyə Ərəbistanının Səhralaşmaya Qarşı Mübarizə Konvensiyası çərçivəsindəki sədrliyinin işini əlaqələndirməklə dayanıqlı inkişaf üzrə qlobal söylərin təşviqinə yönəlib. Üç ölkə, sədrliklərinin imkanlarından istifadə edərək, təxirəsalınmaz və əlaqələndirilmiş tədbirləri təşviq etmək üçün eyni məqsədə xidmət edir və beynəlxalq ictimaiyyəti bu təşəbbüsə həm gələcək Tərəflər Konfranslarında, həm də onlardan kənarında uzunmüddətli əməkdaşlıq platforması kimi qoşulmağa dəvət edir. COP29 ərəfində Azərbaycan, Kolumbiya və Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı hökumətlərinin yeni tərəfdaşlığı çərçivəsində həyata keçiriləcək "Rio Üçlüyü" təşəbbüsünün rəsmi açılışı üçün Rio Konvensiyasının gələcək sədrliyi ilə görüş keçirildi. Məqsəd Azərbaycandan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyası, Kolumbiyadan BMT-nin Bioloji müxtəliflik haqqında Konvensiyası və Səudiyyə Ərəbistanı Krallığından BMT-nin Səhralaşma ilə mübarizə

haqqında Konvensiyasını təmsil edən üç yeni COP sədrliyinin söylərini koordinasiya etmək, qlobal dayanıqlılıq təşəbbüsünü gücləndirməkdir. Hər üç ölkəni təxirəsalınmaz və əlaqələndirilmiş fəaliyyətə start vermək üçün öz COP sədrliklərindən istifadə etmək əzmi birləşdirir. Bu, uzunmüddətli fəaliyyət göstərəcək bir platformadır. Beynəlxalq ictimaiyyətə də bu təşəbbüsə qoşulmaq çağırışları edilir. Məqsəd aydın şəkildə izah edilir ki, hər üç ölkənin məqsədi Rio Konvensiyası üzrə əməkdaşlığı gücləndirməklə sinerji yaratmaq, səmərəliliyi artırmaq və həm insanlara, həm də planetə fayda verəcək konkret nəticələrin təmin etməkdir. Bu yanaşma onu göstərir ki, hər bir konvensiyamızın məqsədi bir-biri ilə sıx əlaqəlidir və bir sahədə əldə olunan irəliləyiş digərlərində də irəliləyiş əldə olunmasına təkan verəcək. İqlim dəyişməsi, biomüxtəlifliyin itirilməsi və səhralaşma bir-biri ilə əlaqəli problemlərdir. Bu problemlərin həlli üçün praktiki və koordinasiya fəaliyyətlər vacibdir. Burada təkə hökumətlər deyil, özəl sektor, vətəndaş cəmiyyəti arasında tərəfdaşlıq da vacibdir. Belə olan surətdə davamlı həllərə nail olmaq mümkündür.

Mələhet Rzayeva

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunub

Gürcüstandakı iğtişaşlar tam olaraq orqanik proses deyil

Qərbdəki bir sıra dairələr gürcü müxalifətinin seçkidəki nəticəyə müqavimət göstərməsini və nəticələrin ləğv olunmasını istəyir

"Gürcüstanın ukraynalasdırılması planı baş tutmayacaq. Bizim ölkədə "Maydan" ola bilməz və olmayacaq". Bunu hakim "Gürcü arzusunu" Partiyasının baş katibi, Tbilisi meri Kaxa Kaladze deyib. Onun söylərinə görə, Gürcüstan hökuməti ölkə hüdudlarından kənar yazılan ssenarinin agentlər tərəfindən həyata keçirilməsinə yol verməyəcək: "Dövlət institutları güclüdür və düzgün işləyirlər. Gürcüstanı heç kim məhv edə bilməz".

Kaxa Kaladzenin açıqlamasında da əsas məqsəd Gürcüstanı xaosa sürükləmək istəyən qüvvələrə xəbərdarlıq etməkdir

nən isə odur ki, Qərb Cənubi Qafqazdakı ən böyük qalasını itirmək üçün hər vasitəyə əl atacaq. **Siyasi şərhçi Elvin Baxşəlizadə isə hesab edir ki, parlament seçkilərindən sonra Gürcüstanda ümumi vəziyyətin gərginləşəcəyi gözlənilir. Çünki müxalifətin əksər hissəsi "Gürcü arzusunu" seçkilərdəki qələbəsini legitim hesab etmədi:** "Bunun nəticəsi olaraq seçkidən sonrakı ilk günlərdə qonşu ölkədə bir neçə böyük mitinq təşkil olundu. Amma həmin dövrdə mitinqlərdə iştirak edən in-

sanların sayı təcridən azaldı və proses "sönməyə" doğru getdi. Hazırda baş verən etirazların isə tam orqanik olduğu şübhəlidir. Qərbdəki bir sıra dairələr gürcü müxalifətinin seçkidəki nəticəyə müqavimət göstərməsini və nəticələrin ləğv olunmasını istəyir. Əlbəttə, bu həm də Gürcüstan əhalisinin bir hissəsinin tələbidir. Amma deydim kimi, indiki mitinqlər və iğtişaşlar tam olaraq orqanik proses deyil. Kaxa Kaladzenin açıqlamasında da əsas məqsəd Gürcüstanı xaosa sürükləmək istəyən qüvvələrə xəbərdarlıq etməkdir. Proseslərin hansı istiqamətdə gedəcəyini isə gürcü xalqının reaksiyası müəyyən edəcək. Əgər mitinqlərə qatılın sayı davamlı artarsa və tətilərin miqyası genişlənsə, Gürcüstan hakimiyyəti geri addım atmağa, yəni istefaya məcbur olacaq. Yox, mitinq "ocaqları" təcridən sönsə, bu, hakimiyyətin mövqelərini daha da gücləndirəcək və "Gürcü arzusunu" seçkidəki qələbəsini tam legitimləşdirəcək".

Şəymən Bayramova

ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyan deyib ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh prosesi hazırda pozitiv mərhələdədir.

Onun söylərinə görə, sülh müqaviləsi ətrafındakı proseslər yerində dayanır. Sadəcə, fasilə Azərbaycanda COP29-un keçirilməsi ilə bağlı idi. Ermənistan parlamentinin sədri məsələyə pozitiv yanaşdıqlarını, eyni zamanda müzakirələrdə müsbət dinamika müşahidə olunduğunu vurğulayıb.

Qeyd edək ki, rəsmi Bakının dəvətinə baxmayaraq, Ermənistanın COP29-a dəvət olun-

Simonyan avantürist çıxışlar edir

Sülh prosesində irəliləyişlərin səbəbi Bakının konstruktiv yanaşmasıdır

masına rəğmən iştirak etmədi. Səbəb olaraq isə Bakıda həbsdə saxlanılan erməni diversantların bir qisminin COP29 zamanı İrəvana qaytarılması şərtini Azərbaycanın qəbul etməməsinə göstərdi. Digər tərəfdən, son günlərdə xarici dövlətlər Ermənistanı silahlandırmaqda davam edir. Eyni zamanda erməni ordusu müxtəlif hərbi təhlükəsizlik təlimlərində iştirak edir.

Siyasi şərhçi Kazım Kazımov "Şərqi"ə bildirib ki, Ermənistan tərəfinin çıxışına baxdıqda məsələlərə manipulyativ yanaşdıqlarını görürük:

"COP29-un sülh prosesinə heç bir maneəsi yox idi. Tam əksinə, Ermənistan COP29-dan əvvəl təhrikədi addımlar atdı. Sərhəd bölgəsində atəşkəs rejimi pozuldu. Üstəlik, Səlibçi Xaçı olan bayraq qaldırıldı. Həmçinin erməni lobbisi anti-

Azərbaycan kampaniyasını daha da fəallaşdırdı. Bunu hökumət və Paşinyan özü də bilir. Simonyan "atəşkəs pozitiv gedir" deyərək, sanki danışıqların Ermənistanın vasitəçiliyi ilə getdiyini göstərmək istəyir. Lakin Ermənistan alından gələn qədar məsələni uzatmağa çalışır. Düzdür, prosədə bəzi irəliləyişlər var. Bu isə heç də Ermənistanın təşəbbüsü ilə deyil. Əslində, sülh danışıqlarında irəliləyişlərin səbəbləri Bakının konstruktiv yanaşması, Ermənistanın bu məsələdə önümüze qoyduğu sünü maneələri dəf etməsidir. Ümid edirik ki, Ermənistan bu avantürist çıxışlarından əl çəkəcək. Həmçinin hər ilin sonunda olduğu kimi, bu il də pozitiv açıqlamalar verərək məsələni daha da uzatmayacaq. Son olaraq 2025-ci il barış ili elan olunacaq".

Aynur Babazadə

İrəvan sülh danışıqlarında gözləmə mövqeyinə keçib

Hərbi təxribatlara əl atarsa, bu, Ermənistanın yeni ərazilər itirməsinə gətirib çıxara bilər

Cənubi Qafqazda nüfuz uğurunda mübarizə həlledici mərhələyə keçib. Bu barədə "Şərq"ə açıqlamasında Milli Cəbhə Partiyasının başqan müavini, siyasi ekspert Məhəmməd Əsədullazadə məlumat verir.

M.Əsədullazadə deyib ki, Ermənistan hakimiyyəti Azərbaycanla sülh müqaviləsi üzrə danışıqlarda gözləmə mövqeyinə keçib: "Həmçinin sərhəddə tunnel və mühəndis istehkam işləri aparır. Gürcüstanda etiraz aksiyaları və Qərbin burada hökuməti devirmək

plani Nikol Paşinyanın Azərbaycanla sülh danışıqlarında belə bir mövqə tutmasına səbəb ola bilər. Avropa İttifaqı, xüsusilə Fransa aktiv şəkildə Prezident Salome Zurabişvili vasitəsilə Gürcüstanda etiraz aksiyalarını idarə edir. Əgər inqilab olub Qərbyönlü siyasi qüvvələr hakimiyyətə gələrsə, Ermənistan hökuməti sülhdən imtina edə bilər.

Məhz Ermənistanın silahlanmasını bu kontekstdə dəyərləndirmək olar. Çünki Fransa Gürcüstan vasitəsilə Ermənistanla tam həcmdə silahlar göndərəcək və Azərbaycana təzyiqlər üçün N.Paşinyanı müharibəyə sövq etməsi istisna deyil. Təbii ki, N.Paşinyanın siyasi iradə ortaya qoyarsa, Ermənistanı eskalasiyadan kənar tuta və Azərbaycanla sülh müqaviləsinə gədərsə, Fransanın regional siyasətinə zərbə vurması mümkündür. Burada qazanan tərəf Ermənistan ola bilər. Azərbaycanla sülh müqaviləsinə

viləsi bağlanması bu ölkənin Türkiyə ilə normallaşma prosesinə səbəb olacaqdır. Nəticədə Ermənistanın regional inteqrasiyaya cəlb olunması, normal bir ölkəyə çevrilməsi mümkündür. Məhz N.Paşinyan hazırkı Ermənistanı normal bir ölkə kimi qəbul etmədiyini və real bir yeni Ermənistan yaratmaq planını daima vurğulayıb. Ermənistan hərbi təxribatlara əl atarsa, bu, Ermənistanın yeni ərazilər itirməsinə gətirib çıxara bilər".

Siyasi ekspertin sözlərinə görə, Cənubi Qafqazda siyasi-hərbi vəziyyət gərgindir və nüfuz uğrunda mübarizə həlledici mərhələyə keçib:

"Gürcüstan hökumətinin məntiqsiz qərarları etiraz aksiyalarının başlanmasına katalizator rolunu oynadı. Kiçik və əraziləri işğal altında, heç bir müttəfiqi olmayan Gürcüstan hökumətinin regional güc kimi mövqə ortaya qoyması Tbilisini qarışdırır və özlərinin devrilməsi ilə nəticələnməyə başlayan proses başladı. Qeyd edim ki, Cənubi Qafqazda yeganə güc Azərbaycandır. Qərb də rəsmi Bakı ilə hesablaşır. Gürcüstan hökuməti Azərbaycan hakimiyyətinin apardığı siyasət kimi siyasət aparmaq gücündə deyil".

Şəymən Bayramova

Təbrik edirik!

Əliyev Cəlal Cəfər oğlunu 6 yaşında tamam olması münasibətilə babası Zahid, nənəsi Səadət təbrik edirlər. Cəlal balaya özü kimi saf, gözəl gələcək diləyirlər. Arzumuz budur ki, daim ailənin, doğmalarının əhatəsində böyüyəsən. Vətənə, ailənə layiq övlad olasan. Doğmaların ancaq xoş günlərini görsün.

Basqın zamanı panikaya düşməyin!

Düzgün və sürətli qərar qəbul etmək çox vacibdir

Bakda aptekə basqın edən şəxs saxlanılıb.

Bineqədi rayonunda yerləşən aptekdə əcazı işləyən Sevinc Qabulova aptekə tanımadığı şəxsin bıçaqla daxil olaraq ona hədə-qorxu gələrkən 232 manat pulunu aparması barədə polisə müraciət edib. Əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində quldurluq edən şəxs, 1986-cı il təvəllüdü Nurlan Adgözlov saxlanılıb. Faktla bağlı cinayət işi açılıb.

Təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Rəşad Rza "Şərq"ə deyib ki, basqına maruz qalan zamanı təhlükəsizlik üçün düzgün və sürətli qərar qəbul etmək çox vacibdir:

"Soyğun hadisələrindən qorunmaq üçün yaxşı olar ki, apteklərin mühafizəçiləri və polis mühafizə orqanları ilə müqavilələri olsun. Çünki bu, daha güvənli addım olar. Amma bu müqavilələr olmadıqda halda da ən azından diqqətli olmaq lazımdır. Basqın zamanı panikaya düşməməyə çalışın. Mümkün olarsa, dərhal təhlükəsiz yerə qaçın. Telefonunuz yaxınlıqdadırsa və istifadə etmək imkanı varsa, dərhal 112-yə zəng edin. Əgər şəxs sizdən pul, əşya və ya nəse tələb edərsə, münasibətdən qaçın və tələbi yerinə yetirin. Can təhlükəsizliyi maddi dəyərlərdən daha vacibdir. Ümumiyyətlə, hadisəni vəziyyətə görə, soyuq-qanlı yola vermək olar. Bəlkə, insan səbəbi deyil və ya çıxılmaz vəziyyətdədir. Məsələn, aptekdən tələb etdiyi və istəyəcəyi dərman ola bilər. Həmin şəxsi yola saldıqdan dərhal sonra polisə xəbər vermək lazımdır".

Fidan

Bakıda itlər sahibini parçaladı

Maştağa, Qala və NZS-də döyüş itləri saxlanılır

Bakıda itlər öz sahibini parçalayaraq öldürüb. Lent.az xəbər verir ki, hadisə Xətai rayonu NZS qəsəbəsində qeydə alınıb.

Orada yaşayan 70 yaşlı Ə.Y-ya saxladığı Alabay cinsli itlər sahibinə hücum edib. Səs-küyə qonşular gəlsələr də, itlərin qarşısında aciz qalıblar. Nəticədə itlər sahibini parçalayaraq öldürüb.

Hadisə yerinə polis əməkdaşları çağırılıb. Polisin müdaxiləsindən sonra itlər zərərsizləşdirilib.

Qonşuların bildirdiyinə görə, Ə.Y biri erkək, biri dişilə olmaqla, 2 nəhəng it saxlayıb.

GWARP Beynəlxalq Heyvanların Mühafizəsi Təşkilatının Prezidenti və Azərbaycan Heyvanların Müdafiəsi İctimai Birliyinin sədr müavini Fərid Mansurov "Şərq"ə bildirib ki, keçmişdə də bir neçə dəfə belə hallar olub:

"İtlerin içində o qədər qəddar münasibət formalaşır ki, axırda öz sahiblərinə də hücum edirlər"

"Düşünürəm ki, bu hal it döyüşləri ilə məşğul olan şəxslərə qarşı baş verir. Ümumiyyətlə, Alabay itlərinə əsasən döyüş niyyəti ilə saxlayırlar. Yeni onları döyüşlərə çıxarırlar, çoxaldırırlar və balalarını baha qiymətə satırlar.

Xüsusilə də bu cür məsələlərdə Maştağa, Qala kəndi və NZS kimi yerlər seçilir. Bundan öncə də NZS-də belə hadisə olmuşdu. Yeni döyüş itləri saxlamışdılar və daha sonra da onlar öz sahibini parçalamışdı. Yəqin o qəddar döyüşlərdə istifadə edilənlər ki, axırda da öz sahibini parçalayıblar. Heç vaxt boş yerə belə hadisələr baş vermir. Bunların kökündə heyvanlara qarşı amansız rəftar dayanır. Mənim yaşadığım evdə yüzə yaxın böyük it var. İlərdir biz onları xilas edirik və saxlayırıq. Bu vaxta qədər bir dəfə də mənə cırmaq atmayıblar. Amma bütün buna bənzər hadisələri araşdıranda şahidi olurmuş ki, ite ya əziyyət edilib, ya da döyüş üçün saxlayıblar. Belə vəziyyətlərdə isə itlərin içində o qədər qəddar münasibət formalaşır ki, axırda öz sahibini də parçalayır".

Fidan

Məktəbə hazırlıq 3-4 yaşa endirilsə, problem olar

Kamran Əsədov: "Bu təşəbbüsün uğurlu olub-olmaması bir sıra amillərdən asılıdır"

"Elm və Təhsil Nazirliyinin gördüyü ən yaxşı işlərdən biri 5 yaşlıların məktəbə hazırlığına cəlb olunmasıdır".

Bunu elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev "Məktəbəqədər təhsildə keyfiyyətə yeni baxış" adlı II beynəlxalq konfransda deyib.

E.Əmrullayev bildirdi ki, hər 10 uşağdan 8-9 uşaq ən azından 1 illik məktəbə hazırlıq qruplarında təhsil alır.

O əlavə edib ki, məktəbəqədər təhsil üçün olan nəticələri ola bilsin ki, cəmiyyət 5 il sonra görməsin, amma 20 il sonra mütləq görəcək.

Nazir qeyd edib ki, qarşıda olan digər çağırış isə məktəbə hazırlıqda 3-4 yaş əhatə etməkdir:

"Məktəbə hazırlıq üçün indi 5-6 yaş əhatə ediriksə, məqsəd bunu daha aşağı yaşa, 3-4 yaşa endirməkdir".

Təhsil eksperti Kamran Əsədov "Şərq"ə bildirib ki, elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev məktəbə hazırlıq yaşının 3-4 yaşa endirilməsi ilə bağlı fikri, erkən uşaq təhsili-

nə verilən əhəmiyyətin artırılması baxımından diqqətəlayiqdir:

"Bu yanaşma, beynəlxalq təhsil təcrübələrinə əsaslanaraq, uşaqların erkən yaşdan sosial və kognitiv bacarıqlarının inkişaf etdirilməsinə hədəfləyir. Lakin bu təşəbbüsün uğurlu olub-olmaması bir sıra amillərdən asılıdır, çünki 3-4 yaş uşaqların öyrənmə qabiliyyəti və psixoloji xüsusiyyətləri daha spesifik yanaşma tələb edir. Həmçinin 3-4 yaş uşaqların dərş qavraması onların inkişaf mərhələsi ilə birbaşa əlaqəlidir. Bu yaş qrupunda uşaqlar əsasən oyunlar, sensor fəaliyyətlər və sosial qarşılıqlı əlaqə vasitəsilə öyrənir. Onların diqqət müddəti qısadır, buna görə də ənənəvi tədris metodları bu yaş qrupu üçün uyğun deyil. Təhsil proqramlarının məzmunu bu xüsusiyyətlərə uyğunlaşdırılmalı, uşaqların marağına cavab verən interaktiv və əyləncəli yanaşmalar tətbiq edilməlidir. Beynəlxalq təcrübələr göstərir ki, belə yanaşma ilə uşaqların dil bacarıqları, sosial uyğunlaşması və yaradıcı düşüncəsi əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf edə bilər. Erkən təhsilin faydaları arasında uşaqların məktəbə keçid zamanı daha yaxşı hazır olmaları, gələcək akademik uğurlarının artması və sosial bacarıqlarının güclənməsi yer alır. UNICEF-in araşdırmalarına görə, erkən təhsil alan uşaqlar məktəbdə daha yüksək nəticələr göstərir və uzunmüddətli perspektivdə əmək bazarında daha rəqabətqabiliyyətlilərlər. Lakin bu sistemin tətbiqi zamanı onun əhatə etdiyi yaş qrupunun inkişaf xüsusiyyətləri nəzərə alın-

mazsa, əks effektlər yarana bilər. Məsələn, təzyiqli göstərilən və ya yaşına uyğun olmayan tələblərlə qarşılaşan uşaqlar stress yaşayır və bu, onların təhsil prosesinə marağını azalda bilər".

Ekspertin sözlərinə görə, 3-4 yaş uşaqlar üçün tədrisin effektiv olması üçün təhsil proqramları oyun əsaslı və fərdi yanaşmaya əsaslanmalıdır:

"Burada əsas məqsəd uşaqlara akademik biliklər öyrətmək deyil, onların maraqlarını genişləndirmək, keşf etməyə həvəsləndirmək və öyrənmə prosesinə müsbət münasibət formalaşdırmaqdır. Bu yanaşma ilə erkən təhsil daha effektiv və faydalı ola bilər. Lakin təşəbbüsün tətbiqi bir sıra təşkilati və sosial çətinliklərlə qarşılaşa bilər. Məsələn, 3-4 yaş uşaqların məktəbə cəlb olunması üçün uyğun infrastruktur, müasir metodlarla təchiz edilmiş müəllimlər və ailələrin erkən təhsil haqqında məlumatlılığının artırılması vacibdir. Həmçinin uşaqların bu yaşda əsas tərbiyə mühitinin ailə olduğu unudulmamalı, valideynlərin də təhsil prosesinə fəal şəkildə cəlb edilməsi təmin edilməlidir. Nəticədə olaraq, 3-4 yaş uşaqların məktəbə hazırlıq təhsilində cəlb olunması doğru yanaşma ilə effektiv ola bilər. Lakin bu proses uşaqların yaş xüsusiyyətlərinə uyğun şəkildə həyata keçirilməli, onların psixoloji və sosial inkişafına müsbət təsir göstərməlidir. Erkən təhsilin tətbiqi Azərbaycan təhsil sisteminin inkişafında əhəmiyyətli rol oynaya bilər, lakin onun düzgün planlaşdırılması və icrası əsas şərtidir. Təhsil oyun, yaradıcılıq və fərdi yanaşma ilə zənginləşdirildikdə bu yaş qrupunda təsiri nəticələr əldə etmək mümkündür".

Fidan

Elan

Azərbaycan Universitetinin 2-ci kurs tələbəsi Almasov Si-rac Zahir oğluna verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin İşlər İdarəsinin Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin müəssisəsi tərəfindən Qasimov Haqverdi Lətif oğluna məxsus 2003-cü ildə verilmiş 0,10 s. torpaq sahəsinin sənədi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Təsisçi: "Şərq Media Qrup" MMC

Baş redaktor: Akif Aşırılı

Baş redaktorun 1 müavini: Yusif Nəzərli

Reportyorlar qrupu:

Mələhət Rzayeva, Şəymən Bayramova, İsmayıl Qocayev, Aygün Tahir, Nihat Müzəffər, Şəhanə Ziyad, Nəzrin Vüqarqızı

Texniki heyət:

Rüfət Dadaşov, İmamcan Əliyev, İlahə İbrahimova, Nailə Cabbarlı, Fazilə Məmmədova

Qəzet "Şərq" in kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələrin və "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap olunur

"Şərq Media Qrup" MMC-yə daxildir:

"Şərq" qəzeti və sherg.az saytı
www.sherq.az
e-mail: sherq-1996@mail.ru

**Ünvan: Mətbuat prospekti, "Azərbaycan" nəşriyyatı.
Telefon: 447-32-41
538-44-50, internet 538-44-15,
İndeks: AZ1073**

Hesab nömrəsi:

Kapital Bank ASC Yasamal filialı
Kod: 200037
VÖEN: 9900003611
M/H: AZ37NABZ0135010000000001944
S.W.I.F.T.: AIBAZ2XXXX
AZM hesab nömrəsi:
AZ74AIB400500G9441595487103
VÖEN 1307632991

Tirajı: 1500 Sifariş: 2827

Fəxrəddin Manafovla Polad Bülbüloğlunun şirin söhbəti

Aktör və deputat "Azərbaycan Atabəyləri" filminin qala gecəsinə qatılıblar

Xalq artisti Fəxrəddin Manafov və millət vəkili Polad Bülbüloğlu Axşam.az obyektivinə tuş gəliblər.

Aktör və deputat "Azərbaycan Atabəyləri" filminin qala gecəsinə qatılıblar. Onların gecə boyunca şirin söhbəti diqqətdən qaçmayıb.

Ürək dağlayan anlar

Sahibsiz it onu yedizdirən adama belə təşəkkür edib

Kocaelinin Gölcük rayonunda Ares adlı sahibsiz it, daha əvvəl ona yemək verən Ceyhun Satırın mağazasının qapısına ağzında gözdiydiyi bişmiş toyuq budunu qoyub.

"Şərq" xəbər verir ki, həmin anlar təhlükəsizlik kamerasına əks olunub.

Hadisə saat 12:30 radələrində rayonun Çiftlik məhəlləsindəki ağ eşyaların təmiri sexində baş verib. Ceyhun Satır mağazasında oturub telefonunu yoxlayarkən qapının qarşısındakı hərəkəti hiss edib. Qapıya doğru irəliləyən Satır, təxminən 5 ildir bəslədiyi Ares adlı sahibsiz itin bişmiş toyuq budunu qapının qarşısında yerə qoyduğunu görüb.

Ceyhun Satır sahibsiz itin yanına gedib başını sığallaıy. Həmin anları mobil telefonun kamerası ilə lentə alan Satır "Qızım, mənə yemək qoymusan? təşəkkür edirəm. Mənə yemək gətirdin ki, sənə vaxtında yemək verdim? Mən sənənin ağına qurban olum, qızım, tek balam, gözəl qızım" deyə səslənib.

Mağazanın təhlükəsizlik kamerasına düşən görüntülərdə dükanın qapısında sahibsiz itin toyuq budunu ağzında qoyması, Satırın oturduğu yerden qalxaraq qapıya tərəf getməsi anları əks olunub.

Turan

Balon Türkiyəni tərk edir

Mütəxəssislər bunun səbəbini dərhal anladılar

Təhlükəli növlər arasında yer alan və təkcə quyuğunu götürə pul mükafatı təklif edən Balon balığı Egey dənizində uzaqlaşmağa başlayıb.

Mütəxəssislər müəyyən ediblər ki,

7-yə qədər ekzotik növün sayı azalıb. Dəniz suyunun istiliyinin azalması səbəbindən balıqların uzaqlaşmağa başladığını bildirilir.

Professor Erhan İrmak deyir ki, Ege dənizində dəniz suyunun temperaturunun 28-29 dərəcədən 15 dərəcəyə enməsi ilə iki növ balon, donk fiş, lionfiş və yarım dimdik də daxil olmaqla təxminən 7 ekzotik növün sayı azalıb.

Qırmızı dənizlə əlaqəsi olan Süveyş kanalının Egey və Aralıq dənizinə yaxın olduğunu bildiren İrmak, davamlı olaraq yeni növlərin keçidinin olduğunu və Türkiyənin ekzotik və bezi invazivlərdən ən çox təsirlənən ölkələrdən biri olduğunu bildirir.

Turan

Ayaq üstə dayanma bilmir

Sərdar Ortaçın halı sevenlərini qorxutdu

Sərdar Ortaç son görünüşü ilə pərəstişkarlarını kədərləndirib.

Milli.Az Türkiyə mətbuatına istinadən xəbər verir ki, son zamanlar mərc araşdırması ilə gündəm olan məşhur müğənni Sərdar Ortaç son görünüşü ilə pərəstişkarlarını qorxutdu.

Paylaşılan videoda Sərdar Ortaç əlil arabasında olub. Ortaç həyatını asanlaşdırdığını, daha sonra yeriməkde çətinlik çəkdiyini söylədiyi əlil arabasını göstərib. Mx xəstəliyi ilə mübarizə aparən Ortaçın yanındakı şəxsə "Kaş dərdimi biləydin" deməsi diqqət çəkib.

Mahnıları ilə hər zaman məşhur olan Ortaçın bu halına "Nə idin, nə oldun?" tipli şərhlər yazılıb.

ABŞ alimlərinin hesabatı

Səhər yeməyində bu qidalar xərcəng yaradır

Səhər yeməyində kolbasa ilə sendviçdən istifadə onkoloji xəstəliklərə yara bilər.

Axar.az bildirir ki, bu barədə ABŞ alimlərinin hesabatında bildirilib.

"Əgər siz səhər səhər yeməyində adətən çörək və kolbasa yeyirsinizsə, bu o deməkdir ki, hər səhər orqanizminizə kifayət qədər əhəmiyyətli miqdarda nitrət daxil olur ki, bu da uzunmüddətli perspektivdə bəzi onkoloji xəstəliklərin riskinə səbəb ola bilər", - hesabatda deyilir.

Mütəxəssislər bildirirlər ki, kolbasanın tərkibində 1000 mq-a qədər natrium var, fabriklərdə işləyən isə bu maddə daha çox ola bilər. Gün ərzində yeməklə birlikdə 2400 mq natrium qəbul etməyə icazə verilir ki, bu da altı qram süfrə düzünə bərabərdir.

Əkiz uşaqlara eyni paltar geyindirmək olmaz

Bəzi köhnə vərdişlərdən qurtulmaq lazımdır

Bütün körpələr yaraşılıqdır, amma etiraf edək ki, eyni paltarı geyinən əkiz körpələr daha yaraşılıqdır. Ancaq bu vəziyyətin təsiri, yeni əkizləri ilə eyni paltarı geyinin eyni oyuncaqlarla oynamaq heç də "şirin" deyil...

Əkiz körpə və uşaqların, xüsusilə də eyni əkizlərin eyni paltarda geyindirilməsi bütün dünyada görülən bir davranışdır. Körpələrin əkiz olduğunu öyrəndiyiniz andan siz eyni paltarları, oyuncaqları və eşyaları hədiyyə olaraq almağa başlayırsınız.

Körpələr doğulduqdan sonra, bəzən səhər hazırlaşmaq üçün tələskənlik zamanı ailələrin eyni paltarı geyinməsi daha praktik ola bilər. Əslində, bəzən uşaqlara "mənim niyə sarı deyil" deyərək, yaşı yaxın olan bacı-qardaşlar arasında dava olmasın deyə eyni şeyləri almaq olar. Lakin ekspertlər bunun düzgün qərar olmadığını deyir və valideynlərə xəbərdarlıq edir: "Bunu etsəniz, əkiz övladlarınızın fərd olmasına mane olacaqsınız".

Uşaq və yeniyetmələr üçün terapiyə və müəxəssis psixoloq Aynur Sayım deyir ki, ailələr ümumiyyətlə, uşaqlarına eyni paltar geyindirir və onlara ədalətli olmaq motivi ilə eyni hədiyyələri alır;

Hətta onları eyni sinifə yerləşdirməyə meyillidirlər. Əkiz qardaşların tamamilə ayrı fərdlər olduğunu vurğulayan Sayım, bu səbəbdən onlara eyni paltar geyindirməyi tövsiyə etmədiklərini vurğulayır və əlavə edir: "Biz bu uşaqlara doğulduğu andan ayrı fərd olduqlarını hiss etdirməliyik. Biz onları fərdi xüsusiyyətlərimizin və seçimlərimizin fərqli olduğunu mesajını verməliyik. Onlar artıq fiziki cəhətdən bir-birinə bənzəyirlər və davranışlarında və şəxsiyyətlərinin inkişafında fərqlərlə özünü göstərmək şansına malikdirlər. Eyni şəxs kimi hərəkət etdiyimiz zaman bunu onlardan götürürük".

Eyni paltarı geyən uşaqların bir-birini eyni insan kimi qəbul edəcəyinə diqqət çəkən Sayım, "Hər bir fərd unikalıdır və xüsusi bir yanaşma gözləyir. Onun ehtiyacları fərqlidir, başa düşüldüyünü dərk etmək istəyir" deyir.

Məlumdur ki, uşaqlar ilk növbədə valideynlərinin diqqətini cəlb etmək istəyirlər. Eyni paltarı geyinmək və eyni oyuncaqlarla oynamaq uşaqlarda valideynlərinin diqqətini çəkmə bilməyəcəyini düşüncəsinə səbəb ola bilər ki, bu da uşaqlar arasında rəqabətə səbəb olur. Aynur Sayım əkizlər arasında yarana biləcək rəqabətə bağlı bu açıqlamanı verir: "Valideynlər özərini göstərmək üçün onların arasında rəqabət də başlaya bilər. Çünki həyat boyu ən əsas hissimiz fərdi olmaq üçün göstərdiyimiz səydir. "Uşaq ailəyə "Mən fərqli bir fərdəm" mesajını vermək üçün aqressiya göstərə bilər". Sözügedən əkizlərin qararvermə və problem həllətmə bacarıqlarının inkişaf etdirə bilməyəcəyini ifadə edən Sayım, bu qardaşların yetkin yaşlarında belə bir-birindən ayrı yaşaya bilməyən əkizlərə çevrilə biləcəyini xatırladır. "Çünki onlara eyni fərd kimi yanaşırdılar. Onlar da bunu öyrənirlər. Bu cür rəftar edilən uşaqlarda "Sən qardaşın olmadan mövcud ola bilməzsən" anlayışı formalaşır. "Bəli, bir-birlərinə dəstək olacaqlar, qardaşlıq bağlarını gücləndirəcəklər, amma eyni adam olduqlarını düşünüb böyüməzlər" deyən ekspert məsələnin əsasını fərdləşmənin qarşısının alınması olduğunu işarə edir.

Ona nə etməli?

Uşaqlara "əkilər" deyilməməli, adları ilə müraciət edilməməlidir;

Onlar evvəldən öz fikirlərini daha çox soruşmalı-

dirlər; onlarla seçim etməlidir;

Onlara qərar qəbul etmək imkanını verməli və bir-birlərinə fikirlərini fərqli ola biləcəyini göstərməlidirlər;

Mümkünsə, ayrı-ayrı məktəblərə, yoxsa, ayrı-ayrı siniflərə yazılınsınlar.

Aynur Sayım əkiz uşaq böyüməyən çətin olduğunu bildirir, bu məqama diqqət çəkir: "Təbii ki, əkiz uşaq böyütmək asan deyil. Onların eyni məktəbə göndərilməsi təbii olaraq bu yaşayış şəraitində bir az daha praktikdir. Ancaq ailələr ilkin mərhələdən başlayaraq uşaqlarına fərqli geyindirməklə, seçim etmələrini təmin etməklə, müxtəlif oyuncaqlar alıb onlara paylaşmağı öyrətməklə başlaya bilərlər".

Turan

Autizmlı oğlan kitab yazdı

"Bu xəstəlikdən xilas olmaq lazımdır deyil"

Autizm xəstəliyi diaqnozu qoyulmuş oğlanın kitab yazması hamını heyrləndirib. Yeniyetmə Güney Güngörü bu işə həvəsləndirib motivasiya edən gənc müəllim Kazım İlyay Poyrazdır. "Şərq" "Milli-yet.com.tr"yə istinadən bildirir ki, 23 yaşlı gənc Kazım Poyraz xüsusi təhsil müəllimidir.

Onu bu peşəyə bağlayansa atasının sinif müəllimi olmasıdır. Kazım İlyay müəllim atasının peşəsi sayəsində müəllimliyə maraq göstərib. Kəndlərdə və uşaqların ehatəsində böyüyən Kazım İlyay orta məktəbin son ilində xüsusi təhsil müəllimi olmağa qərar verib. Xüsusi təhsil mənəvi və emosional yönələri baxımından çox mənəvi bir sahə olduğunu deyən İlyay müəllimin peşə həyatında ən böyük "yaxşılığı" autizmlı şagirdinə kitab yazdıraraq arzusunu reallaşdırmaq olub. K.Poyraz tələbəsi Güneyin istedadını görəndə bunun dönüş nöqtəsi olacağını hiss edib. Güneyin zibilliklərdən topladığı kağız rulonlarının içine prizmalar qoyaraq göy qurşağı rəngləri düzəltdiyini və adı qələmlə cizgi filmi personajlarını çəkmə bildiyini müşahidə edib. Bu fərqləri görəndə müəllim Güneyin kitab yazma biləcəyini düşündü və onu yaradıcı yazı emalatxanasına yönləndirib. Bu seminar Güney üçün dönüş nöqtəsi olub. Autizm xəstəsi olan Güney Güngör İzmirin Berqama rayonunda doğulub. O, üçuşaqlı bir ailənin iki autizmlı uşağından biri idi. İnkişafında müəyyən problemlər olan Güney dörd yaşına qədər danışımayıb. Lakin yaradıcı yazı emalatxanasında aldığı təlim Güneyə türkçə danışmaq qabiliyyətini və biliklərini təkmilləşdirməyə və kitab yazmaq qərarı-

na gəlməyə imkan verib. Güneyin kitab yazma prosesini müəllimi belə izah edib: "Güney iki ilə yaxındır mənəmə tələbədir. İlk 2-3 ayı onu tanımağa, ehtiyaclarını müəyyənəşdirməyə sərf etdim. Onun necə bir şəxsiyyət olduğunu anlamamağa çalışdım. Güney özünəməxsus şəkildə gözəl şeylər yaradırdı. Onun istedadını

Gəlincikləri "övladlığa" götürüb 8 "körpəyə" analıq edir

ABŞ-nin Nyu-York ştatının York-İsland bölgəsində tək yaşayan Kelli Uayt adlı 28 yaşlı gənc qadın yutub kanalına video çəkərək məzmununda istifadə etmək üçün ona gəlincik lazım olub.

Gənc qadın mağazadan gəlincik alıb. Gəlinciyin alınmasıyla ana olmaq xəyalları yenidən canlanıb. Qadın arzusunu gerçəkləşdirmək qərarına gəlib və...

"Şərq" "Milliyet.com.tr"yə istinadən xəbər verir ki, gənc qadın evlənərək övlad sahibi olmağı deyil, məhz gəlinciklərə "analıq" etmək qərarına gəlib. Bir il ərzində 8 gəlincik alıb və onları özünə "övlad", özünü isə "ana" elan edib. Gənc qadın 8 gəlinciyə həddindən artıq bağlıdır, onları heç bir yerdə getmir, gətirdiyi yerdə isə onları da özü ilə aparır. Kelli Uayt 27-ci ad günündə özünə hədiyyə olaraq gəlincik alıb. Onun qayğısına qalmaq və onunla canlı körpə kimi davranmaq Kelliyə xoş duyğular yaşadı. Bundan sonra ikinci, sonra üçüncü, beləliklə ümumən 8 gəlincik alıb. Gəlinciklərlə canlı körpə kimi davranan Kelli onları qidalandırmaq üçün xüsusi süd qarışığı hazırlayıb və yedizdirir. 8 "körpə" anası rolunu oynayan K.Uayt hər səhər yuxudan durub onlara yemək yedizdirir, paltar alır, uşaq arabasına qoyub səyahətlərə aparır, hamısını divana qoyub birlikdə cizgi filmlərini baxır. Kiçik gəlincikləri qonaq otağında beşiklərində yatdırır, böyüklər öz otaqlarında yatırırlar. Hamısı axşam saat 19:00-da yatmalıdırlar. Kelli Uayt bir il ərzində aldığı 8 gəlinciyə təxminən 69 min türk lirası (2 min dollar) xərcləyib. 28 yaşlı qadının gəlinciklərlə oynamağı qərribə görünsə də, gənc qadın bu vəziyyəti o qədər də qərribə görmür. Əsl körpəni övladlığa götürmək üçün işi, qazancı olmalı və yaşayış şəraiti buna uyğun olmalıdır. Amma o, iş tapa bilmir və gəlincikləri ilə ana olmaq arzusunu həyata keçirir. K.Uayt "övladlığa götürdüyüm gəlincikləri əsl körpə kimi sevirəm və onlara bağlanmışam. Ətrafımdakı insanların qərribə baxışlarına əhəmiyyət vermərəm, bəzilərinin bunu anlamasına təəccüblənmərəm", deyib.

Məlahət

Atiyenin 3-cü övladı oldu

Türkiyəli müğənni Atiyenin 3-cü övladı olub.

Axşam.az xəbər ki, ifaçının qızı dünyaya gəlib. O, körpəsinə Rumi adını verib.

Qeyd edək ki, Erol Sebeci ilə ailəli olan Atiyenin daha 2 övladı var.

Məlahət